

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**MULTIMEDIÁLNÍ VÝUKOVÝ PROGRAM
PRO VÝUKU MÍSTNÍHO REGIONU
NA 1. STUPNI ZŠ
(SEDLČANSKO)**

2010

Radka HORNÍKOVÁ

ANOTACE

<i>Název diplomové práce:</i>	Multimediální výukový program pro výuku místního regionu na 1. stupni ZŠ (Sedlčansko)
<i>Klíčová slova:</i>	výuka vlastivědy, tvorba multimediálního výukového programu, místní region, Sedlčansko
<i>Pracoviště:</i>	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích Pedagogická fakulta, katedra geografie
<i>Autor:</i>	Radka Horníková
<i>Studijní obor:</i>	Učitelství pro 1. stupeň ZŠ
<i>Vedoucí diplomové práce:</i>	RNDr. Stanislav Kraft

Diplomová práce Multimediální výukový program pro výuku místního regionu na 1. stupni ZŠ (Sedlčansko) je rozdělena do dvou částí. Teoretická část diplomové práce je kompletní vlastivědná charakteristika řešeného území. Obsahuje vymezení a polohu daného místa, jeho fyzicko – geografickou a sociálně – geografickou charakteristiku, historický vývoj a vlastivědné zajímavosti. Praktická část navazuje na získané informace a poznatky. Tvoří ji multimediální projekty, určené pro 4. ročník základní školy, které se používají na interaktivní tabuli. Součástí práce je metodická příručka, která obsahuje náměty a nápady, jak s projekty pracovat. Vše je v souladu s Rámcově vzdělávacím programem pro základní vzdělávání, konkrétně s tématickým okruhem „Místo, kde žijeme“, „Lidé a čas“ a „Rozmanitost přírody“ ze vzdělávací oblasti „Člověk a jeho svět“. Diplomová práce dále obsahuje běžné kapitoly odborné práce, jako úvod, rozbor literatury, metodiku práce, závěr a seznam literatury.

ANNOTATION

<i>Title of the Thesis:</i>	Multimedia Educational Program for Teaching on 1 st grade of the Primary School (Sedlčansko)
<i>Key words:</i>	homeland study teaching, creation of the multimedia educational program, local region, Sedlčansko
<i>Workplace:</i>	Jihočeská univerzita (South Bohemian University) in České Budějovice, Pedagogical Faculty, Geography Department
<i>Author:</i>	Radka Horníková
<i>Field of Study:</i>	Pedagogy for 1st grade of the primary school
<i>Thesis Supervisor:</i>	RNDr. Stanislav Kraft

The thesis Multimedia educational program for teaching about local region on 1st grade of the primary school (Sedlčany area) is divided into two parts. The theoretical part of the thesis is complete home study characteristics of the researched area. It contains definition and location of the researched place, its physical – geographic and social – geographic characteristics, historical development and home study curiosities. The practical part concurs on the acquired information and findings. It is composed by multimedia projects, aimed for 4th grade of the primary schools, applied on interactive boards. A part of the thesis is the methodical guide, containing themes and ideas suggesting how to work with the projects. Everything is in accordance with the General educational program for basic education, in particular with the thematic cirque „The place where we live“, „The people and the time“ and „Diversity of the nature“ from the educational section „The man and his world“. Further the thesis contains common chapters of scientific work, as introduction, literature analysis, work methodics, conclusion and list of literature

Poděkování

Děkuji panu RNDr. Stanislavu Kraftovi za jeho odbornou pomoc a vedení při tvorbě této diplomové práce.

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu literatury. Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách.

V Suchdole dne 4. 5. 2010

.....
Radka Horníková

Obsah:

1. Úvod.....	7
2. Rozbor literatury.....	9
2.1. Literatura o fyzicko – geografických složkách řešeného území	9
2.2. Literatura o historii a socio - geografických složkách řešeného území.....	10
2.3. Literatura o vlastivědných zajímavostech řešeného území.....	10
2.4. Kurikulární dokumenty, učebnice a odborná literatura pro výuku vlastivědy.	11
2.5. Literatura o multimediích ve výuce.....	12
2.6. Prameny a informační zdroje.....	13
3. Metodika práce.....	14
4. Vlastivědná charakteristika Sedlčanska.....	18
4.1. Vymezení a poloha území.....	18
4.2. Fyzicko-geografická charakteristika.....	19
4.2.1. Geologie a geomorfologie.....	19
4.2.2. Vodstvo.....	19
4.2.3. Klimatické podmínky.....	21
4.2.4. Půdy.....	21
4.2.5. Flora	22
4.2.6. Fauna.....	23
4.2.7. Ochrana přírody.....	25
4.3. Sociálně-geografická charakteristika.....	25
4.3.1. Obyvatelstvo.....	25
4.3.2. Hospodářství.....	26
4.3.2.1. Zemědělství	26
4.3.2.2. Výskyt a těžba nerostných surovin.....	27
4.3.2.3. Průmysl.....	28
4.3.2.4. Služby	29
4.3.2.5. Cestovní ruch.....	29
4.3.2.6. Doprava.....	30
4.4. Historický vývoj území.....	30
4.5. Vlastivědné zajímavosti řešeného území.....	33
4.5.1. Zajímavosti a památky na Sedlčansku.....	33
4.5.2. Významné osobnosti Sedlčanska.....	49
5. Multimediální výukový program.....	51
5.1. Metodická příručka pro učitele k vlastivědě pro 4. ročník ZŠ.....	52
6. Závěr.....	64
7. Seznam literatury a pramenů.....	65
8. Přílohy.....	67

1. Úvod

Námět diplomové práce „Multimediální výukový program pro výuku místního regionu na 1. stupni ZŠ (Sedlčansko)“ jsem si vybrala proto, že pomocí ní mohu přispět k lepšímu poznání oblasti Sedlčanska, minulosti i současnosti tohoto regionu. Práce je sestavena tak, aby mohla být použita jako metodická pomůcka a jako námět k vyučování vlastivědy. Z práce lze čerpat významné a zajímavé poznatky o uvedené oblasti a jevy, které souvisejí s touto krajinou. Nashromáždila jsem o ní hodně informací, a proto jsem vybrala jen to nejdůležitější a nejzajímavější.

Diplomová práce je rozdělena na část teoretickou a část praktickou. V teoretické části je popsána kompletní vlastivědná charakteristika řešeného území, která zahrnuje vymezení a polohu území, fyzicko – geografickou a sociálně – geografickou charakteristiku, historický vývoj a vlastivědné zajímavosti. Je zpracována na základě dostupné literatury, která je uvedena v kapitolách rozbor a seznam literatury. V praktické části je zpracován multimediální výukový program. Ve výuce vlastivědy se v minulých letech využívalo především výkladu, který byl doplňován poznatky žáků z osobního života, vybranými úryvky z literatury a praktickými činnostmi s mapami a plánky. V dnešní době jsou nejvýznamnějším zdrojem informací sdělovací prostředky. Multimediální výchova, při níž se využívá interaktivní tabule, se stává běžnou součástí vzdělávání. Umožňuje kvalitní přípravu na vyučovací hodinu. Teoretický výklad je doplněn zajímavými odkazy, obrázky i praktickými úkoly, které vedou ke snadnějšímu zapamatování učiva. V dnešní době neexistuje žádný multimediální materiál, který by děti základních škol seznamoval s regionem Sedlčanska.

Cílem této práce je vytvořit vlastivědnou charakteristiku Sedlčanska a multimediální výukový program, který bude sloužit pro zpestření výuky vlastivědy na 1. stupni ZŠ. Jeho součástí jsou dva multimediální výukové projekty, které vystihují nejzajímavější oblasti našeho kraje: naučnou stezku Drbákov – Albertovy skály a město Sedlčany. Je zpracovaný tak, aby byl pro děti zajímavý, aby je aktivoval k různým činnostem a aby se dozvěděly něco nového. Součástí projektů jsou metodické příručky. Jsou v nich uvedeny rady a náměty, jak s projekty pracovat,

ale každý, kdo se rozhodne projekt využívat, může si je různě kombinovat, doplňovat a obměňovat.

Tato práce vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání, ze vzdělávací oblasti „Člověk a jeho svět“, z tematického okruhu „Místo, kde žijeme“, „Lidé a čas“ a „Rozmanitost přírody“. Doufám, že tato práce bude přínosem pro učitele, bude využívána ve vyučovacích hodinách a že se s ní seznámí i děti, které se zajímají o krásná místa naší vlasti.

2. Rozbor literatury

2.1. Literatura o fyzicko – geografických složkách řešeného území

Informace o Sedlčanském kraji jsem čerpala z nejrůznějších regionálních, zeměpisných, vlastivědných, historických, národopisných a jiných odborně i populárně – naučných publikacích. Většinu informací a materiálů o řešeném území mi poskytla Městská knihovna v Sedlčanech. Při tvorbě multimediálního výukového programu jsou využity knihy, které se týkají multimédií, různých didaktických materiálů, jako jsou učebnice vlastivědy, pracovní sešity a metodické příručky, a také jsem nahlédla na webové stránky, jak pracovat s interaktivní tabulí.

O fyzicko-geografické složce pojednává publikace *Přírodní zajímavosti Sedlčanska* (Malíček a kol., 2007). Obsahuje vyčerpávající informace o geomorfologii a geologii, vodstvu, podnebí, flóře a fauně, chráněných oblastí a přírodních zajímavostech na Sedlčansku. *Vlastivědný sborník středního Povltaví* (Malíček a kol., 2007) se na začátku knihy věnuje přírodním podmínkám. V další části je historie botanického průzkumu a charakteristika květeny a brouků, které jsem do diplomové práce nezařadila. Další kniha *Geografie krajů ČSSR* (Mištera a kol., 1984) nás seznamuje se zeměpisem jednotlivých krajů republiky jako jednotek územní správní organizace v rámci zeměpisu a vlastivědy základních škol. Podrobné informace o celé oblasti středního Povltaví podává turistický průvodce *Střední Povltaví* (Ludvík, 1984). Je rozdělen do čtyř základních částí. Všeobecná část nás seznamuje s přírodními poměry, historickým vývojem, hospodářským charakterem i kulturně historickými památkami. Turistická část obsahuje základní údaje o historii a současnosti turistiky v oblasti, ochraně přírody a naučných stezkách. K orientaci slouží schématické mapky. Místopisný seznam soustřeďuje v abecedním pořádku turisticky zajímavé lokality a praktické informace obsahují pouze seznam. Turistický průvodce *Střední Povltaví* (Riedl, 1964) je obdobnou knihou, která podává základní informace o dané oblasti.

Nejvýznamnější publikací je *Sedlčansko, Sedlecko a Voticko* (Habart, 1995). Tato kniha v prvním díle pojednává o geologii, horopisu, vodstvu a historii území. Ve druhém díle se dočteme vše o životě lidu tohoto kraje, o pověrách, zvycích a pověstech a o písních, které se zpívaly. Dále se dozvíme vše o zemědělství, hornictví a řemeslech a o umělcích, spisovatelích a významných osobnostech kraje.

Smyslem publikace *Středočeský kraj životní prostředí* (Kolektiv, 2007) je seznámení s praktickou ochranou trvale udržitelných přírodních hodnot a zdravého životního prostředí člověka. Kniha je obohacena o fotografie a mapy Středočeského kraje.

2.2. Literatura o historii a socio - geografických složkách řešeného území

O historickém vývoji řešeného území podrobně pojednává kniha *Toulky Příbramskem* (Doležal, Velfl, 1994). V závěru knihy jsou popsány dějiny Sedlčanska doplněné o obrazové a fotografické materiály. Publikace *Sedlčany* (Páv, 1994) je menší knížkou popisující historii Sedlčan a historické a kulturní památky ve městě a okolí. Je obohacena o fotografie právě ze Sedlčan a okolí. Několik slov o historii, přírodě a památkách okolí popisuje starší knížka *Sedlčansko* (Kratochvíl a kol., 1967).

2.3. Literatura o vlastivědných zajímavostech řešeného území

O vlastivědných zajímavostech na Sedlčansku jsem se dočetla v knize *Záhadné Sedlčansko* (Toufar, 2003). Kniha je průvodcem dějinami a zajímavými místy. *Průvodce Sedlčany, Sedlčanskem a naučnou stezkou Drbákov – Albertovy skály* (Veselý a kol., 1998) popisuje Sedlčansko jako přirozenou bránu k poznávání typicky české krajiny. Velmi podrobně je zde popsána naučná stezka Drbákov – Albertovy skály, její jednotlivé zastávky a vše co nabízí okolí stezky. Kniha je doplněna fotografiemi, mapkami a výtvarnými kresbami. V brožurě *Sdružení obcí Sedlčanska* (Kolektiv, 2000) jsou prezentovány jednotlivé obce regionu. Jejich historie, památky a přírodní krásy. Kniha *Toulavé boty* (Pikartová, 2006) s černobílou ilustrací popisuje kraj Příbramska. *Sedlčanský sborník* (Tywoniak, 1971) mi poskytl informace o panství Vysoký Chlumec a o Červeném Hrádku u Sedlčan.

Dále jsem využila brožury a letáky týkající se Sedlčanska: *100 let sedlčanské radnice* (Páv, Kuthan, 2003), *Krčínovy stopy* (Kuthan, 2006), *S hradem v zádech* (Kuthan, 2009), *Rozhledny* (Kuthan, 2007), *Křížové cesty* (Kuthan, 2007), *Sukovým krajem* (Kuthan, 2006), *Vltavské břehy* (Kuthan, 2006).

2.4. Kurikulární dokumenty, učebnice a odborná literatura pro výuku vlastivědy

Z didaktické literatury jsem jako první nahlédla do dvou kurikulárních dokumentů.

Bílá kniha – Národní program rozvoje vzdělávání v České republice (Kolektiv, 2001) je pojata jako systémový projekt s obecnými záměry a rozvojovými programy, které mají být směrodatné pro vývoj vzdělávací soustavy. Je to dokument definující základní vývojové trendy v oblasti školství a vzdělávání.

Rámcový vzdělávací program definuje ve školství nejvyšší úroveň vzdělávání. Vymezuje závazné rámce pro jednotlivé etapy vzdělávání (předškolní, základní a střední). Na školách se využívá **Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání** (Kolektiv, 2007). Jednou ze vzdělávacích oblastí je „Člověk a jeho svět“, která je navržena pouze pro 1. stupeň základní školy. Vymezuje vzdělávací obsah týkající se člověka, rodiny a společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví a dalších témat. Uplatňuje pohled do historie i současnosti a směřuje k dovednostem pro praktický život. Dělí se na pět okruhů: „Místo, kde žijeme“, „Lidé kolem nás“, „Lidé a čas“, „Rozmanitost přírody“ a „Člověk a jeho zdraví“.

Cvičení z didaktiky vlastivědy (Matušková, 1998) je určena pro učitelství 1. stupně základní školy. V knize je obsažen výběr nejdůležitějších témat z aktuální problematiky vlastivědy jako je didaktika vlastivědy, vznik a vývoj vlastivědného vyučování od historie až po současnost, vlastivědné vyučování v jiných zemích i didaktický systém vlastivědného učiva. Dále jsem nahlédla do učebnic **Vlastivědy pro 4. a 5. ročník základní školy** (Danielovská, Tupý, 1998) od nakladatelství Fortuna je součástí dvoudílné učebnice vlastivědy. Je zpracována podle vzdělávacího programu Základní škola. Učebnice má dvě části. První část – Česká republika – naše vlast obsahuje učivo zeměpisné. Druhá část s názvem Pohled do českých dějin seznamuje s obdobím od dob pověstí až po J. A. Komenského. Učebnice jsou doplněny pracovními sešity, které obsahují praktické úkoly k jednotlivým tématům. Učebnice **Vlastivěda – Naše vlast** (Chalupa a kol., 1996) od nakladatelství Alter rozvíjí zajímavou formou poznatky a zkušenosti žáků o místě, kde žijí, až k ucelené představě o naší vlasti - o její poloze, povrchu, vodstvu, životním prostředí, ČR jako demokratickém státu, počasí, zemědělství a průmyslu. Učebnici doplňuje soubor tematických map a pracovní listy s otázkami a úkoly ke každé kapitole. **Vlastivěda – Putování po České republice** (Chalupa a kol., 1996) seznamuje s jednotlivými

regiony, s jejich přírodními podmínkami, významnými místy a s životem v dané oblasti. Součástí učebnice jsou pracovní listy, které obsahují kromě otázek a úkolů také plány, schémata, mapy ČR a další náměty pro činnostní charakter výuky.

Při tvorbě multimediálního výukového programu jsem prostudovala knihy, které se týkají médií a komunikace a praktické příručky, které obsahují informace o práci s interaktivní tabulí.

2.5. Literatura o multimediích ve výuce

Masová média (Jirák, Köpplová, 2009) popisuje základní poznatky komunikačních prostředků, které označujeme masová média. Věnuje se historii českých i světových médií, mediální produkci i produktům a vlivu médií na společnost i jednotlivce. *Úvod do studia médií* (Burton, Jirák, 2001) shrnuje poznatky ze studia médií a na příkladech českých i světových médií vykládá, jakou roli média sehrávají v životě jednotlivce i společnosti. Vysvětluje, proč je třeba média studovat, jak je možné je studovat a jak přistupovat k chování médií. *Média a společnost* (Jirák, Köpplová, 2004) se zabývá mediální komunikací, proměnami mediální komunikace a působení médií. Výklad je doplněn řadou příkladů z České republiky i ze zahraničí. *Úvod do teorie masové komunikace* (Mac Quail, 1999) je rozsáhlá učebnice základů masové komunikace s přesahem do praxe. Masová média (zvláště tisk, televize a rozhlas) mají v moderních společnostech zásadní a stále vzrůstající význam. Jsou prostředkem moci, rozhodujícím zdrojem výkladů sociální reality a představ o ní, klíčem ke slávě a postavení a poskytují v nemalé míře i zábavu. Proto jsou masová média podrobována nejen veřejnému hodnocení a regulaci, ale stala se i předmětem teoretických úvah. *Ovladač je můj aneb jak na média* (Smolíková, 2006) poučuje o tom, co to vlastně jsou média, informuje o možnostech komunikace, druzích písma, vzniku knih a o mnoha dalších zajímavostech z této oblasti.

V praktické příručce o interaktivní výuce jsem se dozvěděla, že vzdělávání v dnešní době prožívá mnoho změn, které se týkají zavádění nových forem a způsobů do výuky. Interaktivní výuka spočívá ve všestranné komunikaci žáka, učitele, počítačových programů, ale i dalších účastníků, kteří se mohou do výuky zapojit pomocí počítače. Důležitou roli zde má také komunikace a práce s počítačem. Tento moderní způsob vyučování zajišťuje interaktivní tabule. Jedná se o velkou zobrazovací plochu reagující na dotyk, která je propojena s počítačem. Výhodou proč

využívat interaktivní tabuli je, že zvyšuje motivaci a zájem žáků o novou látku, přispívá k lepší organizaci hodin, umožňuje měnit formy vyučování, je vhodná pro tvorbu prezentací, her či projektů. Usnadňuje učení žákům s vývojovými poruchami učení a pomáhá učiteli prezentovat učivo živě a zajímavě prostřednictvím animací, videa, interaktivních cvičení a příkladů.

2.6. Prameny a informační zdroje

Při zpracovávání diplomové práce mě samozřejmě inspirovaly již obhájené diplomové práce *Metodika výuky vlastivědy území obce a okolní krajiny na příkladu Českého Krumlova* (Nováková, 2008), *Metodika výuky vlastivědy místního regionu na příkladu Mariánskolázeňska* (Hálová, 2009).

Dalšími informačními zdroji, ze kterých jsem čerpala poznatky pro svou práci byly:

www.sedlcansko.cz	Sdružení obcí Sedlčanska
www.mu.sedlcany.cz	Městský úřad Sedlčany
www.muzeum-sedlcany.cz	Městské muzeum Sedlčany
www.czso.cz	Český statistický úřad
www.risy.cz	Regionální informační servis
www2.smarttech.com/kbdoc/94165	Příručka Smart Board
www.google.cz	Obrázky
www.ceskatelevize.cz	Video Zatopené osudy

3. Metodika práce

Při zpracování diplomové práce bylo nejprve nutné shromáždit a prostudovat literaturu týkající se Sedlčanska. Materiály o fyzicko – geografické, socio – geografické složce krajiny, historickém vývoji, vlastivědných zajímavostech území a o multimediích byly vypůjčeny v Městské knihovně v Sedlčanech. Ze Základní školy v Kosově Hoře byly zapůjčeny pedagogické a didaktické publikace, Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, učebnice vlastivědy, pracovní listy k učebnicím, metodické příručky a publikace týkající se problematiky vyučování místního regionu ve vlastivědě. Doplňkové informace a obrazové materiály byly čerpány z oficiálních internetových stránek města Sedlčan a dalších internetových serverů.

Při zpracování vlastivědné charakteristiky Sedlčanska byl nashromážděn materiál, který se kvantitativně rozrůstal. Byly vybrány nejpodstatnější informace, tak aby v rámci výuky sloužily jako pomůcka učitelům i žákům pro poznávání a popisování významných objektů a stránek života krajiny.

Multimediální projekty byly vypracovány v programu Notebook Software 10 určený pro interaktivní tabuli. Jsou zpracovány na CD, který je součástí přílohy. První projekt byl pojmenován „Naučná stezka Drbákov – Albertovy skály“ (viz přílohy slide č. 1). K němu byla přidána fotografie z tohoto místa a postavička chlapce Kvida, který se stal průvodcem po celé naučné stezce. Zde se Kvido představil a pozval děti na cestu za poznáním. Jeho hlas byl namluven autorkou diplomové práce. Dále byla vybrána vhodná mapa (viz přílohy slide č. 2), ke které byl přidán Kvido, který říká, kde se nachází. To bylo dále rozšířeno o text, který blíže seznamuje s původem stezky. Podle této mapy byl nakreslen plán trasy po naučné stezce (viz přílohy slide č. 3). Byly na něm vyznačeny orientační body krajiny a očíslována jednotlivá zastavení na trase, z nichž každé se zabývá jiným námětem. Po kliknutí na číslo zastavení se otevře slide s pojmenováním zastávky a s vypracovanými údaji k danému tématu. V pravé části slidů byl vložen žlutý obdélník, který objasňuje neznámé pojmy. Pro návrat na plánek trasy je zapotřebí kliknout na název zastávky. Uprostřed plánu byl vložen Kvido jako stálý průvodce. První zastávka, která byla pojmenována „U Křížku“, seznamuje s historií národní přírodní rezervace a byla doplněna fotografií krajiny. V heslech byla zapsána pravidla, jak se chovat v přírodní rezervaci. Slide je doplněn o Kvida, který říká, jak

se značí chráněná území. Kliknutím na obrázek se značka přírodní rezervace zvětší. Druhá zastávka s názvem „ Hřebínek“ obsahuje údaje o lesích a stromech, které se zde vyskytují. Kliknutím na tečku se ozve Kvidův hlas, který řekne název listnatého nebo jehličnatého stromu. Kliknutím na název se objeví fotografie stromu v přírodě a dalším kliknutím se objeví části stromu. Třetí zastavení „Pod Drbákovem“ hovoří o původu názvu stezky a o nejstarší dřevině – tisu červeném. Text byl doplněn fotografií. Do žlutého obdélníku byl vložen Kvido, který řekne zprávičky pro zvědavé hlavičky. Námětem čtvrtého zastavení „Tisová“ je voroplavba. Text byl doplněn o staré fotografie z plavení dřeva. Kvido zve na zhlédnutí videa „Zatopené osudy“, které se otevře kliknutím na Slapskou přehradu (viz přílohy slide č. 4). Název dalšího zastavení „Bílá skála“ byl počátkem námětu zaměřeného na geologii. Byl obohacen fotografiemi a postavičkou Kvida. Zastavení číslo šest „Holejšov“ bylo zaměřeno na faunu (viz přílohy slide č. 5). Do koruny stromu byli rozmístěni ptáci. Pod stromem byli dáni představitelé savců, kteří se vyskytují v daném území. Kliknutím na obrázek se ozve hlas daného zvířete. Za stromem vykukuje Kvido, který se ozývá hlasem kukačky. Uprostřed Albertových skal se nachází sedmé zastavení „Mokrý splaz“, který byl zaměřen na rostliny v této oblasti (viz přílohy slide č. 6). Kliknutím na název rostliny, Kvido řekne její pojmenování. Kliknutím na obrázek se ukáže fotografie rostliny v přírodě. Osmé zastavení pod názvem „Výstřeší“ připomíná dobu, kdy se v této oblasti dolovalo zlato. Informace byly doplněny fotografiemi a obrázkem zlatokopa a Kvida, který říká, že jde dolovat zlato. Kliknutím na zlatokopa začne hrát píseň od Maxim Turbulenc „Zlatokop Tom“. Na devátém zastavení „Nad Častoboří“ byly dány pohyblivé obrázky, které doplňují údaje o rekreační činnosti. Zastavení seznamuje s osobností, která je považována za zakladatele naučné stezky. Kliknutím na Kvida se ozve pozvání k cestě na další zastavení. Jeho název je „Albertova skála“ a námětem byla ochrana životního prostředí, které je devastováno rekreační činností. Slide byl doplněn fotografií vltavského meandru a obrázkem Kvida, který bojuje za zlepšení čistoty v přírodní rezervaci (viz přílohy slide č. 7). Poslední jedenáctou zastávkou je „Vyhlídka na Sedlčansko“ zpestřena pohyblivým obrázkem. Kvido ukazuje na vybraná tři nejznámější místa, která lze z vyhlídky spatřit. Stručné informace byly doplněny fotografiemi. Do závěrečného slidu byl vložen Kvido, který se loučí a zve na procvičovací úkoly, které slouží k upevnění učiva. Kliknutím na kytičku na batohu se otevře stránka s názvem „Opakování“. Do této části projektu byly

zařazeny doplňovací úkoly, puzzle (viz přílohy slide č. 8), kviz (viz přílohy slide č. 9), odkrývání obrázku, přiřazování názvu (viz přílohy slide č. 10)

Druhý projekt byl pojmenován „Sedlčany“. Zabývá se historií a současností města, které je významným střediskem Středního Povltaví. Na první slide byla dána dopravní značka začátek obce a k ní Kvido, který opět provází celým projektem (viz přílohy slide č. 11). V úvodu se představí a pozve na návštěvu města Sedlčan. Pozadí bylo doplněno krajinným motivem. Na druhou stránku byl vložen plánec města, který slouží k ukazování a zaznamenávání různých míst z jednotlivých slidů. Na další stránku byl dán městský znak, v jehož pětিলisté růži jsou hlavní témata týkající se tohoto města (viz přílohy slide č. 12). Kliknutím na název se uvedené téma otevře. Kvido ukazuje na znak a dává možnost vybrat okruh, podle učiva, které je ve výuce probíráno. Každá stránka byla v pravé části doplněna barevným pergamenem, který vysvětluje neznámé výrazy. Slide „Poloha města“ byl doplněn přírodními podmínkami (viz přílohy slide č.13). Kvido upozorňuje na barevné vyznačení města Sedlčan na přiložené mapě ČR. Slide „Historie“ upozorňuje na důležité letopočty, k nimž byla vložena významná událost týkající se města. Byl doplněn historickou a současnou fotografií náměstí a postavičkou Kvida. V rukou drží dva erby a ptá se, kterým významným rodům patří. V pergamenu byly zapsány tři nejvýznamnější osobnosti tohoto kraje. Kliknutím na jméno se otevře stránka s podrobnějšími údaji ze života a díla těchto osobností. Texty byly doplněny fotografiemi, vlastnoručními podpisy a pohyblivými obrázky, představující činnost tohoto člověka. Téma „Kultura“ byla zaměřena na kulturní zařízení ve městě (viz přílohy slide č. 14). Krátké informace byly doplněny fotografiemi. Byly zde uvedeny významné kulturní festivaly. Kliknutím na fotografii městského muzea se otevře internetová stránka s virtuální prohlídkou ve 3D. V pergamenu byl vložen Kvido, představující ochotníka, toužícího stát se herečkou. Na stránce „Práce“ byly uvedeny nejznámější průmyslové firmy města, jejich loga a produkty, které vyrábějí. Ze zemědělské činnosti byla zaznamenána rostlinná a živočišná výroba. V pergamenu byly zapsány ostatní pracovní možnosti a služby. Průvodce Kvido říká názvy podniků. Na slide „Sport“ byly vloženy fotografie s názvy sportovních zařízení a nejznámější sportovní akce ve městě (viz přílohy slide č. 15). Stránka byla doplněna závodní dráhou, po které jede mezi ostatními závodníky Kvido a zve na video z automobilových závodů na Sedlčanské kotlině. Na stránce s dopravní značkou konec obce se Kvido loučí, zve na procvičovací úkoly a těší se na další

setkání. Kliknutím na kytičku na triku se otevře slide „Opakování“. Do této části projektu byly zařazeny zábavné úkoly k procvičení učiva: kviz, přesmyčky (viz přílohy slide č. 16), odkrývání obrázku, vybírání správné možnosti, sestavování odpovědi z písmen (viz přílohy slide č. 17).

Ke každému projektu byla vypracována metodická příručka, ve které byly uvedeny rady a nápady, jak s projektem pracovat.

V poslední části byl shrnut význam diplomové práce a její využití v praxi. Za ní následuje seznam literatury a přílohy.

4. Vlastivědná charakteristika Sedlčanska

4.1. Vymezení a poloha území

Oblast Sedlčanska je malebným koutem, který spadá do Středního Povltaví. Správní obvod Sedlčany se nachází v jižní části Středočeského kraje, kde hraničí s krajem Jihočeským. Na východě a severovýchodě sousedí s obvody Benešov a Votice, na západě tvoří přirozenou hranici s obvody Příbram a Dobříš řeka Vltava.

Správní obvod obce s rozšířenou působností Sedlčany je vymezen územím obcí: Dublovice, Jesenice, Klučenice, Kňovice, Kosova Hora, Krásná Hora nad Vltavou, Křepeň, Milešov, Nalžovice, Nedrahovice, Nechvalice, Osečany, Petrovice, Počepice, Prosenická Lhota, Příčovy, Radč, Sedlčany, Sedlec-Prčice, Svatý Jan, Štěkovice, Vysoký Chlumeč (obr. 1)

Obr. 1: Sdružení obcí Sedlčanska (zdroj ČSÚ)

Rozlohou 44 858 ha se sedlčanský obvod přibližuje průměrné rozloze obvodu ve Středočeském kraji. Počtem obyvatel 22 030 se řadí až na 21. místo mezi obvody. Je tvořen 22 obcemi, z nichž dvě mají statut města – Sedlčany, kde sídlí zároveň pověřený obecní úřad, a Sedlec-Prčice. (ČSÚ)

4.2. Fyzicko-geografická charakteristika

4.2.1. Geologie a geomorfologie

Z geologického hlediska náleží Sedlčansko k celku Českého masivu, který je geologicky jednou z nejstarších částí evropské pevniny. Nehrozí zde ničivé geologické aktivity jako je zemětřesení nebo sopečná činnost. Základní formování Českého masivu proběhlo při kadomském vrásnění před 780 až 550 miliony let. (Ludvík, 1984)

Tvář krajiny Sedlčanska se formovala po mnoho set milionů let, kdy podložní horniny byly ovlivňovány horotvornými procesy a následně byly vystaveny silnému působení vnějších činitelů a denudaci. Reliéf sedlčanského regionu představuje členitou pahorkatinu až vrchovinu, jejíž nadmořská výška se průměrně pohybuje kolem 350 až 400 m. n. m. Typickým rysem Sedlčanska je tedy kopcovitá krajina. Najdeme zde i menší rovinaté plochy, kde se rozprostírají nejvýznamnější rybníční oblasti regionu. Nejvyšší bod, kóta Skalky (692 m), leží na jihovýchodní hranici regionu, jižně od Vratkova. Naopak nejnižší místo představuje hladina Slapské nádrže, která se pohybuje okolo 271 m. n. m. (Hlaváčková, 2007)

Celý region spadá do geomorfologické oblasti Středočeské pahorkatiny, kterou lze rozdělit do čtyř menších celků. Na Sedlčansku se setkávají dva z nich. První, Benešovská pahorkatina, která pokrývá většinu území. Členíme ji na podcelky Dobříšská a Březnická pahorkatina. Druhý velký celek, nazývaný Vlašimská pahorkatina, zasahuje jihozápadní část regionu svou podjednotkou – Votická vrchovina. (Hlaváčková, 2007)

4.2.2. Vodstvo

Největším vodním tokem na tomto území je řeka Vltava, která tvoří západní hranici tohoto regionu. Na Vltavě se rozprostírají celkem tři údolní nádrže zasahující do Sedlčanska – Orlík, Kamýk a Slapy. Druhým největším tokem je potok Mastník (obr. 2). Mastník protéká přímo městem Sedlčany a jeho délka činí asi 30 km. Dříve byl nazýván Zlatý potok, protože i za největšího sucha tekl potokem dostatek vody. V Sedlčanech se k Mastníku připojuje další „sedlčanský veletok“ – Sedlecký potok. Třetím největším tokem je Brzina. Jejím největším přítokem je Počepický potok, též nazývaný Svřchnice. Na Počepickém potoce stojí známý Křížkův mlýn u Bláhovy Lhoty. Do dalších větších vodních toků patří také potok Musík. Pramení

u Ústupenic. Protéká dvěma největšími rybníky Sedlčanska- Musíkem a Vrbskem. (Malíček, 2007)

V regionu se nachází několik významných rybníčných oblastí. Rybníky budované ve 13. – 16. století jsou soustředěny zejména v kotlinách, pánvích a plochých pahorkatinných reliéfech. Slouží především k chovu ryb, ale jsou také důležitými zásobárnami užitkové vody. Poněkud zvláštním druhem rybníků jsou tzv. návesáky, stojící nejčastěji přímo uprostřed vesnice. Sloužily a stále slouží především jako zdroj vody při požárech. (Ludvík, 1984)

Nejvíce rybníků nalezneme v rovinatých oblastech v okolí Dublovic, Solopysk, Štětkovic, Prosenické Lhoty, Nedrahovic a Žemličkovy Lhoty. Na rybníky je naopak nejchudší okolí Vltavy, Mastníka a Chválova. K největšímu rybníku patří Musík u Dublovic s rozlohou 49 ha (obr. 3). K vodstvu samozřejmě patří také zatopené lomy. Těch se v okolí Sedlčan nachází poměrně hodně – Obciny, Bořená Hora, lomy u Líchov a Solopysk. Zcela unikátním dílem související s rybníky je stará vodní stoka u Nedrahovic. Její délka činí 2,5 km. (Malíček, 2007)

Obr. 2: Potok Mastník

Zdroj: www.google.cz

Obr. 3: Rybník Musík

Zdroj: www.google.cz

4.2.3. Klimatické podmínky

Celé území patří do mírně teplé a mírně vlhké oblasti, podnebí je kontinentální. Průměrná roční teplota se pohybuje kolem 7 – 8 °C. Nejchladnějším měsícem je leden, nejteplejším červenec. Nejdeštivějším měsícem je červen. Na Sedlčansku se projevuje srážkový stín Brd, proto je většina regionu chudá na srážky. Srážek spadne v průměru 500 – 600 mm. Nejnižší teplota posledních let ve dvou metrech nad zemí byla naměřena v meteorologické stanici v Rudolci u Sedlčan byla – 27, 2 °C (6. 1. 2004) , nejvyšší pak 36, 5 °C (29. 7. 2005). Počet dnů se sněžením se pohybuje mezi 50 – 80 dny v roce. (Ludvík, 1984)

Sedlčany leží v tzv. mrazové kotlině, proto jsou zde v zimním období časté velmi nízké teploty. V údolí Vltavy se uplatňuje tzv. říční fenomén. Na určitých místech dochází k výraznému působení extrémních teplot. V regionu najdeme i mnoho hluboce zaříznutých údolí, v nichž se zřetelně prosazuje teplotní inverze. Na Sedlčansku se projevuje globální zvyšování teploty. (Malíček, 2007)

4.2.4. Půdy

Na vznik a vývoj půd má vedle matečné horniny, morfologie reliéfu, vegetace a kultivace rozhodující vliv podnebí. Protože vodní srážky souvisí do značné míry s nadmořskou výškou, jsou i jednotlivé typy půd vázány především na nadmořskou výšku. V nadmořských výškách 300 – 500 m se vyskytují hnědozemě. Menší ostrůvky se vyskytují podél břehu Vltavy. Ze zemědělského hlediska to jsou dobré půdy. V nadmořských výškách přes 650 m se místy vyskytují půdy skeletové. Tvoří je surový hrubozrnný substrát jen s malým obsahem jemnozrnného podílu a humusu. Většinou se jich využívá k lesnímu porostu. Kamenité půdy vytvářejí nevelký ostrov v oblasti podzolotvorného procesu na území Sedlecké vrchoviny a v širším okolí Sedlčanska. (Riedl, 1964)

4.2.5. Flora

Tento region neoplývá velkým množstvím kriticky ohrožených a chráněných druhů, ale přesto zde nalezneme řadu vzácnějších rostlin, které v mnohých oblastech již nerostou nebo se nacházejí na pokraji vyhubení. (Malíček, 2007)

Oblast byla souvisle zalesněna. Původní porosty celé oblasti byly převážně listnaté lesy. Převládaly zde bukové a dubové lesy, které se průběhem doby zmenšovaly. Člověk přeměňoval lesnatou krajinu na krajinu téměř bezlesou. Převažovaly pastviny a pole. (Riedl, 1964)

Pastevečtví bylo nejvíce rozšířeno v chudších oblastech u Vltavy a na jihu Sedlčanska. V této době se nejvíce rozšířila společenstva acidofilních stepí, které jsou téměř v celém regionu. Nachází se nejčastěji na okraji lesů, především borů. K charakteristickým druhům patří např. hvozdík kartouzek (obr. 4), bojínek tuhý, rozchodník skalní, kostřava luční, pelyněk ladní, bělolist rolní, jetel alpský, ovsíček obecný a jiné. Botanicky nejceněnější oblastí na Sedlčansku je kaňon Vltavy. Nachází se zde mnoho vzácných druhů a také řada chráněných rostlin - smil písečný, koniklec luční (obr. 5), tařice skalní, řebříček vratičolistý a mnoho jiných vzácných rostlin. Velmi zajímavou oblastí jsou vápence Týněčanského krasu. Nalezneme zde typickou květenu, jakou v regionu budeme hledat marně. (Malíček, 2007)

Obr. 4: Hvozdík kartouzek

Zdroj: www.kvetena.com

Obr. 5: Koniklec luční

Zdroj: www.naturfoto.cz

4.2.6. Fauna

Fauna v regionu je díky teplomilné vegetaci především v blízkosti Vltavy a v Týnčanském krasu obohacena o množství význačných druhů. Najdeme zde mnoho druhů bezobratlých, ryb a mihulí, obojživelníků, plazů, ptáků i savců. (Malíček, 2007)

V samotném Týnčanském krasu žije řada vzácných motýlů. Donedávna se zde vyskytoval okáč skalní. Dále se zde vyskytují modrásek Rebelov, lišaj pryšcový (obr. 6) a otakárek ovocný. V posledních letech se zde rozšířil otakárek fenyklový, častá je i babočka osiková. Z brouků se vyskytuje zlatohlávek tmavý, tesařík pyžmový (obr. 7), potápník vroubený. V zarostlých rybnících můžeme vidět vodoucha stříbřitého. V zachovalých potocích doposud žije rak říční. (Jalovecká, 2007)

Přítomnost mnoha rybníků a potoků poskytuje vhodné životní prostředí pro rybí faunu, proto zde můžeme naleznout hodně druhů ryb. Díky velmi dobrým životním podmínkám se zde vyskytuje řada obojživelníků. V rybnících jsou nejčastějšími zástupci zelení skokani. Druhou nejhojnější žábou je kuňka obecná a mnoho dalších obojživelníků. (Malíček, 2007)

Mezi běžné druhy, které řadíme do plazů, je např. ještěrka obecná (obr. 8), slepýš křehký, užovka obojková, ještěrka živorodá, ještěrka zelená, zmije obecná, užovka podplamatá a jiné. (Malíček, 2007)

Z jiných živočichů upoutají pozornost ptáci. V blízkosti vod můžeme pozorovat divoké kachny, volavky nebo čápy. Skalní stěny a hluboké lesy jsou domovem výrů velkých. Z dravců můžeme spatřit káně lesní, sokola stěhovavého, káni rousnou, jestřába lesního (obr. 9), krahujce obecného nebo puštíka obecného. Dále můžeme zahlédnout datla černého, rorýse obecného a mnoho dalších druhů z ptačí říše. (Riedl, 1964)

Z běžných zástupců savčí říše je hojně rozšířený jezek západní. Na polích a v lesích se často setkáme se zajícem polním, králíkem divokým. Z hlodavců můžeme zastihnout veverku obecnou (obr. 10). Dále můžeme zpozorovat sysla obecného, lišku obecnou, kunu lesní i skalní, jezevce lesního (obr. 11), vydru říční a jiné. (Malíček, 2007)

Obr. 6: Lišaj pryšcový

Zdroj: www.google.cz

Obr. 7: Tesařík pyžmový

Zdroj: www.naturfoto.cz

Obr. 8: Ještěrka obecná

Zdroj: www.naturfoto.cz

Obr.: 9: Jestřáb lesní

Zdroj: www.naturephoto.cz

Obr. 10: Veverka obecná

Zdroj: www.biolib.cz

Obr. 11: Jezevec lesní

Zdroj: www.lesycr.cz

4.2.7. Ochrana přírody

Na Sedlčansku nalezneme v současné době 5 maloplošných chráněných území:

NPR Drbákov – Albertovy skály: leží v katastrálním území obce Nalžovice, byla vyhlášena r. 1977, má rozlohu 62, 77 ha. Toto území patří k jednomu z nejuplnějších, nejbohatších a nejzachovalejších souborů ekosystému vltavského údolí.

PR Jezero: leží v katastrálním území obce Dublovice, byla vyhlášena r. 2002, zaujímá rozlohu 7,1 ha. Byla zřízena k ochraně vzácných druhů hmyzu, obojživelníků, plazů a ptáků. Je to významné hnízdiště ptactva.

PP Kosova Hora: nachází se v katastrálním území obce Kosova Hora, byla vyhlášena r. 1946 a zaujímá plochu 16, 38 ha. Roste zde vzácná kručinka křídlatá.

PP Vrškámen: leží v katastrálním území obce Petrovice, byla vyhlášena v roce 1977 a má rozlohu 0, 0863 ha. Důvodem k ochraně je přítomnost obrovského balvanu vzniklého selektivním zvětráváním.

PP Husova kazatelna: nachází se v katastrálním území obce Žemličkova Lhota, byla vyhlášena r. 1977 a má rozlohu 9, 07 ha. Jedná se o typickou ukázkou zvětrávání žulových hornin, je zde velké množství balvanů úctyhodných rozměrů. Viklan s názvem Husova kazatelna je považován za největší v ČR. Podle pověsti na něm kázal mistr Jan Hus. (Malíček, 2007)

4.3. Sociálně-geografická charakteristika

4.3.1. Obyvatelstvo

Správní obvod ORP Sedlčany, který má 22 obcí, činí k 31. 12. 2007 (podle databáze Českého statistického úřadu) 22 013 obyvatel. (viz tab. 1) Správní obvod Sedlčany patří k obvodům s trvalým celkovým úbytkem počtu obyvatel. Věková struktura obyvatelstva je ve srovnání s ostatními obvody mladá. Dětská složka převažuje nad obyvatelstvem starším 65 let, průměrný věk je pod průměrem kraje. Negativním jevem je nejvyšší standardizovaná míra úmrtnosti v kraji.

Tab. 1.: Databáze obyvatel (zdroj: ČSÚ)

Správní obvod obcí s rozšířenou působností, obce	Výměra (ha)	Počet obyvatel	z toho ve věku 15-64	Správní obvody obcí s rozšířenou působností, obce	Výměra (ha)	Počet obyvatel	z toho ve věku 15-64
Sedlčany (2123)				Sedlčany (2123)			
v tom obce:				Nechvalice	2 459	594	407
Dublovice	2 513	1 018	701	Osečany	834	255	173
Jesenice	1 291	504	362	Petrovice	3 901	1 356	961
Klučenice	2 564	485	332	Počepice	1 320	499	364
Křovice	872	334	239	Prosenická Lhota	1 404	453	326
Kosova Hora	1 877	1 171	827	Příčovy	309	256	191
Krásná Hora n. Vltavou	3 680	1 042	736	Radíč	1 250	210	148
Křepenice	719	174	122	SEDLČANY	3 646	7 713	5 415
Milešov	1 549	322	224	SEDEC-PRČICE	6 411	2 876	2 034
Nalžovice	1 562	538	404	Svatý Jan	2 167	645	468
Nedrahovice	1 643	472	350	Štětkovice	498	302	215
				Vysoký Chlumec	2 390	794	598
Celkem	44 858	22 013	15 597				

Sedlčanský obvod je charakteristický vysokým podílem úplných rodin. Charakteristiky ukazují, že uznávání hodnot rodiny souvisí s podílem věřícího obyvatelstva v kraji. Míra nezaměstnanosti je dlouhodobě pod průměrem kraje. Je to především nezaměstnaností absolventů. Obce na Sedlčansku patří k nejlépe vybaveným v kraji. (ČSÚ)

4.3.2. Hospodářství

4.3.2.1 Zemědělství

V této oblasti mělo zemědělství své počátky ve střední době bronzové asi 1500 let př. n. l. Pěstovaly se obilniny, luštěniny, ale i technické plodiny – len a konopí. Pole se snadno získávala vymýcením části lesů, ale v důsledku nepříznivých přírodních podmínek při neznalosti přípravy půdy a vhodných osevů, dávala nepatrný užitek. Před sklizní docházelo často ke hladovění. Ke změně došlo až ve 13. století, kdy byl zaveden střídavý postup. Pole se každým třetím rokem nechávala ležet ladem i bez hnojení byly lepší výsledky. Nejméně úrodné pozemky, zejména bažiny, se vhodně přeměňovaly v rybníky podle projektů Jakuba Krčina z Jelčan. (Ludvík, 1984)

Již od pravěku na rostlinnou výrobu navazoval chov skotu, vepřů a jiných užitkových zvířat. Ve středověku se postupně zvyšoval chov ovcí. Od 19. století panské velkostatky zaváděly určitou mechanizaci, ale ta byla nedostupná malozemědělcům v kopcovitém terénu. Museli proto hledat další zdroje obživy. Nejvíce možností měli v lesích. Po sloučení do jednotlivých zemědělských družstev byla mechanizace zavedena i do těch nejchudších odlehlých míst. (Ludvík, 1984)

V dnešní době patří zemědělství k tradičním ekonomickým zdrojům zdejšího kraje. Velké zemědělské podniky však v posledních letech přestaly existovat. V okolí dobře prosperuje několik zemědělských společností a zvláště farmy drobných zemědělců. Živočišná výroba se specializuje na chov masného skotu a vepřů a produkci mléka. V rostlinné výrobě pak převládá pěstování brambor, krmného a potravinářského obilí, krmné kukuřice a olejnin. Vedle tradičních výrobních programů jsou rozvojové tendence zaměřeny na ekologické zemědělství (extenzivní chov masného skotu), postupné členění zemědělské výroby ve smyslu dalšího zpracování vlastní produkce (jatky, linky na posklizňové úpravy brambor, výroba potravinářských polotovarů) a snahou o vytvoření uzavřených zpracovatelských řetězců a finalizaci výrobků směrem ke spotřebiteli.

4.3.2.2. Výskyt a těžba nerostných surovin

V těsné blízkosti města Sedlčany se nachází větší množství povrchových žulových lomů. Stavební kámen se v okolí těžil už od konce 19. století, zdejší kámen putoval po Vltavě např. na stavbu pražských nábřeží a mostů, v 20. století pak na stavbu vltavských přehrad. Mezi Vltavou a Sedlčany se těžil kozárovický granodiorit, který se pro svou vysokou odolnost hojně využíval na výrobu hrubých kamenických výrobků a sochařské práce (př. Husův pomník na Staroměstském náměstí v Praze). Náklady na dopravu znamenaly však utlumení těžby, mnohé lomy byly postupně uzavírány a dnes se těží jen ve zlomku z nich. V Solopyskách a Vápenici se dodnes těží hrubozrnější sedlčanský granit, využívaný na výrobu dlažebních kostek, sloupů či pomníků. Z těžby metamorfovaných ostrovů je třeba jmenovat šterkový lom Štileček u Třebnic a vápencový lom ve Skoupém. Krystalický vápenec zbirovského souvrství se zde těží od roku 1876. (Hlaváčková, 2007)

V okolí se dobývaly též cihlářské suroviny, které se zpracovávaly v sedlčanské cihelně. Doložená je těžba antimonu u Příčov a Krásné Hory. Zde těžba trvala až do roku 1992, kdy byl uzavřen poslední důl. Během posledních deseti let činnosti zde bylo vytěženo 78 000 tun rudy. Krásnohorské doly byly posledními doly na zlato v ČR. (Hlaváčková, 2007)

4.3.2.3. Průmysl

Toto okolí dlouho trpělo nedostatkem průmyslu, a tím i nedostatkem pracovních příležitostí. Podnikatele tento kraj nelákal pro nedostatek surovin i pro nedostatek komunikací, zvláště železničních tratí. Podstatná změna nastala až po osvobození roku 1945. Ve dvouletém plánu se začalo s budováním lehkého průmyslu, který byl pro tento kraj nejvhodnější a navíc mohl dobře využívat tehdejší dostatek pracovních sil. (Ludvík, 1984)

Roku 1836 byl v Radíči založen jednoduchý cukrovar. Ve Vysokém Chlumci byl postaven pivovar. Město Sedlčany je proslulé svým strojírenským průmyslem. Dlouholetou tradici má též průmysl dřevozpracující a potravinářský. Nožířské družstvo KDS je známé svou výrobou kuchyňských náčiní. Svě výrobky vyváží i do zahraničí. Další významnou firmou jsou Sedlčanské strojírny, které se zabývají výrobou stavebních výtahů. Firma KOVOTHERM vyrábí kamna na dřevo. Zástupcem dřevozpracujícího průmyslu je podnik BIOSKA, kde se vyrábí již několik desítek let dřevěné líhně a technologie pro zemědělství.

Velkého věhlasu v posledních letech dosahuje papírenský závod BOBO, specializovaný na výrobu školních papírenských potřeb. Z televizních reklam jsou známé sýry Lučina, Hermelín a Vltavín, které se vyrábí v Povltavských mlékárnách v Sedlčanech.

Ve městech má své menší i větší provozovny řada dalších soukromých podnikatelů. Přesto řada obyvatel zůstává bez zaměstnání, neboť nabídka pracovních míst neuspokojuje poptávku.

4.3.2.4. Služby

Občané v okolí využívají státních i soukromých služeb. Mezi ně patří zdravotnictví. Je zajišťováno nemocnicí s poliklinikou v Sedlčanech, kde jsou ordinace praktických lékařů, dětských lékařů, specialistů a stomatologů a také zdravotními středisky ve větších obcích. Školství je zastoupeno mateřskými školami, základními školami, středními školami a odbornými učiteli. Mezi kulturní zařízení patří Kulturní dům Josefa Suka v Sedlčanech, kino a kulturní domy a kina v obcích, pohostinství, restaurační zařízení a penziony. Občané využívají nejrůznější prodejní řetězce i soukromé obchodníky, poštovní služby, kosmetické a masážní salony, fotografické služby, čerpací stanice, různé opravy (oděvů, automobilů, elektrických spotřebičů...), stanice technické kontroly, policejní služby, pohřební služby a jiné. Maminky s dětmi využívají služeb mateřského centra Petrklíč a azylového domu. Na Sedlčansku se hodně využívá služeb informačních středisek.

4.3.2.5. Cestovní ruch

Sedlčansko je nádherným místem Středního Povltaví, které láká k návštěvě mnoho českých i zahraničních turistů. Nalezneme zde chráněná území se spoustou přírodních památek, zvlněnou krajinou vhodnou pro pěší výlety i cykloturistiku i zajímavé stavební památky, např. Muzeum lidových staveb a hrad na Vysokém Chlumci, zříceniny hradu Vrškamýk a Zvěřinec, kde pobýval i slavný český spisovatel K. H. Mácha. Krčínovou tvrz v Křepenicích. Zajímavé vycházky vedou několika křížovými cestami, např. poblíž Jesenice nebo Petrovic. (Malíček, 2007)

Bohužel je stav některých kulturních památek našeho kraje téměř kritický, zejména v důsledku vysokých finančních nákladů na jejich rekonstrukci. Obecně lze říci, že kostely, kapličky, zvoničky a Boží muka jsou na Sedlčansku v dobrém stavu, téměř všechny jsou udržovány za finanční podpory obecních úřadů, fondů podpory obecních úřadů, fondů statní správy a svých privátních majitelů.

Sedlčansko je celoroční zajímavou turistickou oblastí. V létě sem přijíždí hlavně milovníci vody a pěší turistiky. Přímo přes Sedlčany vede jedna z tras známého pochodu Praha – Prčice. I v zimním období je co nabídnout. Nadaleko se nachází lyžařský areál Monínec s kvalitním zázemím ubytovacích služeb. O rozvoj cestovního ruchu v kraji se stará Sdružení obcí Sedlčanska, které má své sídlo v městě Sedlčany. Podílí se na rozvoji cyklotrasy, zajistilo rekonstrukci turistické

ubytovny, zabývá se rozmístěním turistických tabulí s mapami a dalšími informacemi. (www.mu.sedlcany.cz)

4.3.2.6. Doprava

Sedlčany leží na významné silnici I. třídy č. 18 z Rožmitálu pod Třemšínem přes Příbram do Olbramovic. V kraji je protknuta hustá síť silnic II. a III. třídy. Jednotlivé obce mají zajištěno autobusové spojení se Sedlčany, odkud pak dále vedou přímé autobusové spoje do Prahy, Příbrami, Brna, Plzně či Tábora. Od roku 1894 zajišťuje železniční spojení mezi Sedlčany a Olbramovicemi lokální železniční trať. (<http://cs.wikipedia.org/wiki/Sedlcany>)

4.4. Historický vývoj území

První kořeny osídlení jsou v eneolitu (3. – 2. tisíciletí před n. l.), ale skutečné zalidňování je až v průběhu starší a střední doby bronzové (od 18. stol. před n. l.). V průběhu střední doby bronzové nastupují kočovné populace. Vzhledem k poměrně drsnějšímu podnebí a poměrně vysoké poloze bylo zde chudší pravěké osídlení. Pravěké populace se zde živily převážně pastevectvím a zemědělstvím. Způsob života byl kočovný. Záhy se rozvíjela doprava, směna mědi a cínu. Dokladem pravěké hmotné kultury jsou mohyly v okolí Sedlčanska – Klučenice. (Riedl, 1964)

V 1. stol. n. l. a později procházejí územím germánské loupežnické družiny. V průběhu stěhování národů v 5. a 6. stol. jsou v oblasti neohrazené otevřené osady. Hornatá a zalesněná krajina je málo osídlena, nepatrné vsíky vznikají kolem 9. století. Slovanské osídlení krajiny začíná až v 10. století. Centrem bylo pravděpodobně hradiště u Nalžovického Podhájí. Důvodem založení byla jistě poloha při soutoku dvou vodnatých potoků, Sedleckého a Mastníka. (Riedl, 1964)

Kolonizaci ve velké míře provádí církev, která darováním získává značný majetek. Území je na pokraji zájmu Vítkovců, kteří mají rozsáhlejší majetek v okolí Sedlčan. Značnou část půdy drží drobní šlechticové. První písemná zpráva o Sedlčanech se objevuje v roce 1294. Byly významným střediskem statku pánů z Hradce. Jejich úlohu zdůrazňoval i raně gotický kostel sv. Martina z konce třetí čtvrtiny 13. století. Z roku 1348 je zmínka o zlatých dolech na Sedlčansku, které Jan

Lucemburský zastavil Petrovi z Rožmberka. Šlo patrně o zlatonosné žíly antimonové. Místní dolování však brzy zaniklo. (Páv, 1994)

Později prodali páni z Hradce Sedlčany Rožmberkům (23. května 1352). Páni z Růže cílevědomě budovali Sedlčany jako středisko svého statku a přední město ve vltavském kraji. Po roce přestavěli rožmberští kameníci kostel sv. Martina i se hřbitovem a obehnali je vysokou hradební zdí. Bezpečí obyvatelům zajišťoval opevněný kostel. V něm byl i tajný úkryt, kam se v době nebezpečí dávali cenné předměty a městské písemnosti. U potoka Mastníku stála městská lázeň, za potokem Zábřezský mlýn. V městečku byly masné krámy, soukenické dílny a krčmy, v četných domech se vařilo a prodávalo pivo. (Páv, 1994)

V oblasti se ujímají Husovy myšlenky. Hus zde má své přívržence. Hus zde pobýval a v okolí kázal. Dodnes se viklan u Žemličkovy Lhoty nedaleko Petrovic nazývá Husovou kazatelnou. Někde u Živohoště se udála první srážka revolučního hnutí. K husitství se přihlásily rožmberské Sedlčany i arcibiskupská Příbram. Výsledkem husitských válek bylo omezení moci církve. Venkovský lid po husitské revoluci žil krátce lépe. Na čas byly odstraněny církevní poplatky. Postavení poddaného lidu se postupně zhoršovalo v souvislosti se zaváděním nového velkostatkářského podnikání, zvyšováním úroku, daně. Třídní boj se projevoval individuálním odporem jednotlivců vůči vrchnosti. (Riedl, 1964)

Hospodářský a kulturní vzestup Sedlčan byl v roce 1418, kdy dostaly od Oldřicha z Rožmberka podobné svobody, jako města královská a získaly také právo na svůj znak – červenou rožmberskou růži. Husitské války zastavily vývoj vrcholící v roce 1418 povýšením Sedlčan na město. Zlepšení poměrů nepřinesla ani doba vlády Jiřího z Poděbrad. Rožmberkové se zadlužili a v roce 1475 zastavili město pánům Popelům z Lobkovic. (Doležal, Velfl, 1994)

Jejich sídlem byl hrad Vysoký Chlumeč. Za lobkovické vlády se město Sedlčany vymanily z hospodářského úpadku a začal jeho hospodářský a kulturní vzestup. V 16. století vystupují Sedlčany jako významné středisko Vltavského kraje. Obyvatelé bohatli z řemesla, obchodu i zemědělství. Nejvydatnějším zdrojem příjmů bylo vaření piva, prodej obilí a sladu. K výsadám města patřilo soudnictví s právem hrdelním. Byla zde škola, která dala základní vzdělání několika významným osobnostem. K vysoké kulturní úrovni přispívalo literátské bratrstvo, které se věnovalo liturgickým zpěvům při bohoslužbách. Pro svou potřebu pořizovali kancionály. Nejznámější je tzv. Krčínův kancionál. (Páv, 1994)

Nejdůležitějším držitelem sedlčanského panství v 16. století se stal rožmberský úředník a proslulý stavitel rybníků Jakub Krčín z Jelčan. Ten v té době zastával funkci regenta neboli vrchního správce. Své panství získal v roce 1580 od Viléma z Rožmberka. Za své sídlo si zvolil ves Křepeň, kde nechal vystavět renesanční tvrz nazývanou Nový Hrádek – Krčínov. Vláda Krčina je známá jeho zásahy do městské samosprávy a tvrdým postojem k poddaným. (Doležal, Velfl, 1994)

V Sedlčanech koupil dům a přestavěl ho na veliký pivovar, na potoce Mastníku vystavěl mlýn. V okolí mlýna založil velikou chmelnici, pod stokou vystavěl tři sádky na ryby. Krčín byl správcem rožmberského panství a jeho služeb využíval i císař Rudolf. Krčín neměl potomky a tak ještě za jeho života prodali Rožmberkové roku 1601 Sedlčany Lobkovicím. Zdeněk Vojtěch Lobkovic se ujal sedlčanského statku po smrti Jakuba Krčina a r. 1604 ho připojil k Vysokému Chlumci. (Páv, 1994)

Po bělohorské porážce se pomstila paní Polyxena z Lobkovic na měšť. Byly mu odňaty všechny výsady, někteří se z města museli odstěhovat, jiní byli vězněni. Zkázou dokončila třicetiletá válka, cholera, mor a desítky požárů. Obyvatelstvo bylo lobkovickou vrchností ožebračeno. K novému rozkvětu se město povzneslo až po roce 1848, kdy přestává nadvláda vysokochlumecké vrchnosti a Sedlčany se stávají opět centrem středního Povltaví. (Kratochvíl, 1967)

Hospodářský vzestup byl pomalý. Příčinou zaostávání Sedlčanska byla nevýhodná poloha mimo hlavní dopravní tepny. Železniční trať z Olbramovic do Sedlčan byla postavena až v roce 1894. V roce 1841 vznikl spolek divadelních ochotníků, r. 1862 pěvecký spolek Záboj. Kulturní a hospodářský život ve městě i v okolí podporovaly dvoje místní noviny: měsíčník Rolnické listy a čtrnáctideník Povltavské listy. (Páv, 1994)

Po první světové válce se lidé na Sedlčansku těžko užívali, proto hledali práci ve větších městech. K nejvýznamnějším událostem patřila návštěva prezidenta T. G. Masaryka v září roku 1922. Za nacistické okupace muselo kraj opustit více než 2200 obyvatel. Osvobození přišlo v roce 1945 a přineslo nové možnosti. Postupně vyrůstal moderní prosperující průmysl. Prvním velkým závodem byla mlékárna, postavena družstvem Madeta. Dnes je znám svou výrobou sýrů Hermelín a Lučina. Prosperující průmysl vedl k rychlému růstu obyvatel. (Páv, 1994)

Sedlčany jsou významným kulturním centrem. Řadu let se zde koná hudební festival Sukovy Sedlčany, dlouholeté tradice má pěvecký spolek Záboj, bohatá je i výstavní a přednášková činnost. Postavením přehrady na Sedleckém potoce vznikla velká vodní plocha, která se využívá pro rekreaci a vodní sporty. (Páv, 1994)

Zájmové Sdružení obcí Sedlčanska bylo založeno 20. září 1995 ustavující členskou schůzí v Sedlčanech. 22 obcí pravého břehu Vltavy, východní části okresu Příbram, se spojilo za účelem sociálního a ekonomického rozvoje přirozeného mikroregionu středního Povltaví. (www.sedlcansko.cz)

4.5. Vlastivědné zajímavosti řešeného území

4.5.1. Zajímavosti a památky na Sedlčansku

Hrady a zámky

Hrad Vysoký Chlumec (obr. 12)

Hrad Vysoký Chlumec je přední krajinnou dominantou Sedlčanska. Od středověku až do roku 1848 byl tento hrad správním střediskem širokého území. Zde byly kanceláře politického, soudního a vrchnostenského úřadu, teprve po konstituci byly přeneseny do Sedlčan. (Čáka, 1967)

Panství Vysoký Chlumec patřilo od r. 1474 popelovské větvi Lobkoviců, kteří jej neustále rozšiřovali, takže v první polovině 15. století patřilo k němu dvě desítky vesnic. K podstatnému zvětšení došlo za Zdeňka Vojtěcha z Lobkovic. Těmito příkopy se stal hrad největším územím Vltavského kraje. (Křivka, 1971)

Středověká stavba vznikla na skalnatém temeni strmého kopce a měla dokonalé opevnění. Hrad byl rozdělen na dvě části. V dolní byly hospodářské objekty a v horní palác. Cesta k paláci vedla třemi branami, z nichž prostřední měla padací most přes hluboký příkop. Příkop byl později zasypán a k této bráně byl přistavěn kamenný most. Vnitřní vybavení paláce zničil několikrát požár, po kterém došlo i k stavebním úpravám v soudobém slohu. Přesto je však na hradě původní gotické jádro dobře zachované a proto byla tato památka zařazena do první kategorie státních hradů. (Čáka, 1967)

Mluvíme –li o hradu Vysoký Chlumec, není možno opomenout pivovar v podhradí. V minulých letech patřila kvalita vysokochlumeckého piva k nejlepším výrobkům našeho pivovarnictví. (Čáka, 1967)

Obr. 12: Hrad Vysoký Chlumeč

Zdroj: www.google.cz

Zámek Červený Hrádek (obr. 13)

Jde o stavbu starobylou. Je usazena na střední části potoka Mastníku, v těsné blízkosti města Sedlčan. Potok tu obtéká zvýšený ostroh, na kterém si majitel krajiny postavil pevnou tvrz s vodním opevněním. (Čáka, 1967)

Nepoutá k sobě zájem pouze jako jedna z vodních tvrzí, ale také jako objekt poznamenaný výtvarným dílem význačného architekta Jana Kotěry, zakladatel české moderní architektury. V původní podobě byl Červený Hrádek vystavěn někdy v 13.století, jako malé opevněné sídlo. Stavba byla tehdy částečně z kamene, částečně ze dřeva a obsahovala zdvihací most, pokoje, komory, palác, kancelář, jídelnu, kuchyň, pekárnu, stáje,sklepy. Za majitelky Anny Zuzany Kuenové z Lichtenburku (v letech 1670-1675) Hrádek vyhořel. Za nového majitele Mikuláše Franchimonta z Frankenfeldu bylo sídlo obnoveno. V následujících desetiletích měnilo sídlo často své pány. (Tywoniak, 1971)

Od roku 1786 je panství Červený Hrádek spojeno s Kosovou Horou. Tehdy sem přicházejí Lobkovicové, ale již na počátku 19. století odcházejí. Významným dalším majitelem byl roku 1837 František Mladota ze Solopysk, který zachránil Hrádek nákladnou opravou. (Čáka, 1967)Jádrem stavby jsou od dob počáteční vodní tvrze až po dnešní stav dvě masivní věže. Na jižní straně byla brána s padacím mostem přes příkop. V horních patrech hlavní věže měla obydlí panstva. Sklepení bývalo vězením. Zdejší pověst tvrdí, že z tohoto vězení vycházela úzká tajná chodba

do podzemní krypty, ve které byly stříbrné rakve s kostmi příslušníků rytířského řádu templářů. Od velkého požáru v roce 1669 až do r. 1711 ležel Červený Hrádek v troskách. Nová stavba byla barokní, ale její rysy byly ve 40. letech 19. století setřeny. Tvrz dal radikálně přestavět Mladota ze Solopysk na romantický středověký hrad, který vidíme dodnes. (Čáka, 1967)

Obr. 13: Zámek Červený Hrádek

Zdroj: www.google.cz

Krčínova tvrz (obr. 14)

Jakub Krčín obýval tvrz Křepenice. Postavil ji jako vodní hrádek na nízkém pahorku u obce uprostřed úvalu, který jako zkušený stavitel rybníků nechal přehradit dlouhou a vysokou hrází tak, že vznikl rybník a na něm ostrov s tvrzí. Pojmenoval ji Nový Hrádek Krčínov. (Toufar, 2003)

Hlavní budova má čtvercový půdorys a je obehána zdí se čtyřmi baštami v rozích, které mají renesanční štíty. Ke vstupní bráně do tvrze vede dlouhý kamenný most, připomínající dnes spíše pevný násep. Uvnitř tvrze se cenné malby uchovaly ve třech místnostech, ale protože byl objekt dlouho používán, byly značně zdevastovány. Zničena byla i sgrafitová omítka. Tvrz měla 24 místností, sklepy, podzemí, pokoje, komory a halu. (Toufar, 2003)

S tvrzí jsou spojovány tajemné historiky o Jakubu Krčínovi a jeho spolecích s ďáblem, který mu dokonce tvrz pomáhal stavět. Krčín uzavřel sázku, že do rána nebude tvrz postavena. Protože byl všemi mastmi mazaný, ještě před svítáním vypustil kouhouta, který zakokrhál a ohlásil nový den, takže čert se musel vzdát Krčínovy duše. Kámen, který při tom upustil, leží dodnes za tvrzí. V místnosti bývalé kuchyně míval alchymistickou laboratoř, do níž nikoho nepouštěl. Nejspíš zkoumal rudy z blízkého okolí a hledal ložiska zlata.

Po roce 1989 byl objekt v restituci vrácen potomkům posledních majitelů, kteří začali škody postupně opravovat. (Toufar, 2003)

Obr. 14: Krčínova tvrz

Zdroj: www.google.cz

Zámek v Kosově Hoře (obr. 15)

Na místě zámku stávala tvrz poprvé uváděná roku 1416. V 16. století byla přestavěna na jednopatrový zámek. Renesanční stavba má tři křídla, která obklopují čtvercové nádvoří. Současné sgrafity byly vytvořeny v roce 1961 podle původních zbytků pod fasádou. Zámek je údajně propojen podzemní chodbou s Červeným Hrádkem. Stavba není veřejnosti přístupná. (www.mu.sedlcany.cz)

Obr. 15: Zámek v Kosově Hoře

Zdroj: www.mu.sedlcany.cz

Kňovický zámek (obr. 16)

Na místě dnešního zámku stávala původně tvrz z roku 1542. Základy současné dvoupatrové stavby byly vybudovány roku 1611, později byla přestavěna na barokní zámek. Sídlo ale potkala ještě jedna pseudogotická oprava, která mu dala současnou podobu. U zámku stojí barokní kaple dokončená v roce 1731. V areálu se nachází i cenný park. V současné době probíhá renovace stavby a zámek je veřejnosti nepřístupný. (www.mu.sedlcany.cz)

Obr. 16: Kňovický zámek

Zdroj: www.mu.sedlcany.cz

Zámek v Nalžovicích (obr. 17)

Jednopatrový zámek z druhé poloviny 18. století. Stojí na místo tvrze, která se připomíná ve 14. století a byla přeměněna v zámek ve druhé polovině 17. století. Na okraji zámeckého parku stojí zámecká menší kaple Bolestné P. Marie postavená v letech 1690 – 1694. (Veselý, 1998)

Obr. 17: Zámek v Nalžovicích

Zdroj: www.hrady.cz

Zámek v Osečanech (obr. 18)

Raně barokní zámek, který byl postaven roku 1680, stojí na ostrohu nad údolím Mastníku. Zámek byl novogoticky upraven. Trojkřídlá hlavní dvoupatrová budova má v levém křídle valeně klenutou obdélnou kapli sv. Anny z roku 1733. Nad portálem jsou umístěny sochy sv. Anny a Panny Marie. Majitelé zámku a panství se často střídali. Mezi nimi se proslavil hrabě Pavel Michna z Vacín. (Veselý, 1998)

Obr. 18: Zámek v Osečanech

Zdroj: www.hrady.cz

Radnice

Ve městech patřily radnice k nejvýznamnějším stavbám. Měšťané v nich vyjadřovali svá práva, mooj měst se projevil v honosných radnicích, ale na druhé straně se často radničnice a bohatství, smysl pro spravedlnost i vztah k výtvarnému umění. Rozvň budov dotkly velké požáry. Nakonec se setkáváme s tím, že byly staré radnice přestavěny a nakonec přestaly sloužit původnímu účelu. (Páv, Kuthan, 2003)

Stará radnice v Sedlčanech (obr. 19)

Původní renesanční sídlo, stojí na východní straně náměstí T. G. Masaryka. V 16. století to byla výstavná budova zdobená sgrafitem. Jiný dochovaný architektonický doklad z tohoto období je gotický sloup ve sklepení. Velké požáry značně budovu poškodily a po požáru roku 1789 zůstala několik let pustá. K obnově došlo v roce 1795. Další úpravy se uskutečnily po roce 1848, kdy postupně začaly působit nové státní úřady. Město nepotřebovalo už tak rozsáhlé prostory a budovu uvolnily pro okresní soud, berní úřad i pro okresní hejtmanství. Dnes je to sídlo městského muzea. (Páv, Kuthan, 2003)

Obr. 19: Stará radnice v Sedlčanech

Zdroj: www.sedlcansko.info

Nová radnice v Sedlčanech (obr. 20)

Sedlčany se staly významným střediskem regionu středního Povltaví. Umístění radnice přestalo vyhovovat potřebám města. Proto se městská rada rozhodla postavit novou radnici. Roku 1902 začali stavební úpravy. Veškeré práce byly zdárně završeny v roce 1903. Radnice se skládá ze dvou částí propojených schodištěm a chodbami. Jedná se o dvoupatrovou budovu. Fasáda je bohatě zdobena v novorenesančním stylu, objevují se prvky secese. Tyto prvky se objevují také v interiéru. Nově postavená budova se stala dominantní ozdobou sedlčanského náměstí. (Páv, Kuthan, 2003)

Obr. 20: Nová radnice v Sedlčanech

Zdroj: www.google.cz

Muzea a skanzeny

Městské muzeum Sedlčany (obr. 21)

Založení muzea v Sedlčanech souvisí s přípravou Národopisné výstavy československé v Praze v polovině devadesátých let 19. století. Čeněk Habart má velký podíl na vzniku muzea. Sbíral a zaznamenával všechny projevy svéráznosti zdejšího lidu: zvyky, obyčeje, zkazky, jádrná rčení, pořekadla, popěvky apod. Věnoval se i literární práci. První přehlídka nasbíraných historických předmětů se uskutečnila již v listopadu 1894 v hostinci U Karla IV. Muzejní sbírky se postupně rozrostly a zcela naplnily dvě vyhrazené místnosti. Muzeum bylo přestěhováno do nové budovy. Dne 16. března 1902 bylo muzeum slavnostně otevřeno pro veřejnost. Slibný vývoj byl přerušen válečnými událostmi. Do roku 1967 se měnili majitelé muzea. Postavení muzea se změnilo k lepšímu v roce 1967. Jeho řízení bylo předáno Kulturnímu domu Josefa Suka, jehož ředitelem byl Zdeněk Vlček. Roku 1992 se městské muzeum znovu osamostatnilo a sbírky byly převedeny do majetku města. V roce 1996 městské zastupitelstvo rozhodlo, že dojde k celkové rekonstrukci budovy staré radnice a že její prostory budou dány k dispozici muzeu. (www.muzeum-sedlcany.cz)

Obr. 21: Městské muzeum Sedlčany

Zdroj: www.lovecpokladu.cz

Muzeum vesnických staveb pod hradem (skanzen) (obr. 22)

V roce 1999 započala výstavba Muzea vesnických staveb středního Povltaví, pobočky Hornického muzea Příbram. Do tohoto muzejního zařízení jsou přenášeny vybrané typy nejohroženějších lidových staveb, které by v regionu na svém původním místě zanikly. Do přírodního areálu v údolí potoka jsou citlivě zakomponovány zemědělské usedlosti, chalupnická a domkářská stavení, hospodářské stavby, technické stavby na vodní pohon a drobné sakrální objekty, které v převážné většině pocházejí z 18. až počátku 20. století.

Vlastní činnost muzea je zaměřena na sběr strojů, náradí a náčiní, včetně zařízení tvořících interiéry lidového obydlí. Získané předměty mají rovněž odrážet sociální rozvrstvení obyvatel vesnice středního Povltaví od sklonku 19. do první třetiny 20. století. V současné době může návštěvník muzea ve Vysokém Chlumci zhlédnout celkem devět staveb, z nichž sedm je zpřístupněno formou interiérové či specializované expozice. (www.sedlcansko.cz)

Obr. 22: Muzeum vesnických staveb

Zdroj: www.google.cz

Naučné stezky

Drbákov – Albertovy skály

Naučná stezka prochází nejvýznamnějšími partiemi stejnojmenné národní přírodní rezervace. Trasa nabízí výhled do kaňonu řeky Vltavy. Na trase je rozmístěno 11 informačních tabulí, které poskytují podrobné informace o botanice, zoologii, geologii a jiných zajímavostech okolí (Malíček, 2007)

Petrovicko

Stezka vede překrásnou krajinou Petrovicka. Celkově měří 27 km a na trase je rozmístěno 20 informačních tabulí. Tabule obsahují údaje o geologii, botanice, zoologii, historii a lidové architektuře. Z nejvýznamnějších přírodních zajímavostí spatříme viklan Husova kazatelna, návrší Jarnice, vápencové skály Kozince, Porešínskou stráň s jalovci a Divišovou jeskyní. (Malíček, 2007)

Vymyšlená pěšina

Má svůj počátek v osadě Kobylníky na levém břehu řeky Vltavy a končí ve vesnici Mokrsko. Nalezneme zde 10 informačních tabulí. Na nich se především dočteme o přírodě a historii oblasti. (Malíček, 2007)

Zlaté Psí hory

Počátek naučné stezky se nachází u bývalé štoly Josef. Okruh obchází Veselý vrch. Je zde 12 zastávek. Naučné tabule pojednávají především o místní geologické situaci a těžbě zlata v oblasti. Zhlédnout můžeme i četné pozůstatky po dřívější těžbě zlata. (Malíček, 2007)

Rozhledny

K zajímavostem Sedlčanska patří nejen hrady, zámky, rezervace, ale též rozhledny. V posledních letech byly na Sedlčansku vystavěny a též pro turistické účely zprovozněny rozhledny (obr. 23). (www.mu.sedlcany.cz)

Onen svět-Langova rozhledna u Laštovic

Tuto rozhlednu navštěvují desítky lidí, aby se podívali jak vypadá Střední Povltaví, jak vypadají meandry řeky a hrad Orlík. Rozhledna je vysoká 15 metrů a má čtyři patra. (www.mu.sedlcany.cz)

Veselý vrch

Nachází se nedaleko Mokrska. Vyhlídková plošina je 25 metrů nad zemí. (www.mu.sedlcany.cz)

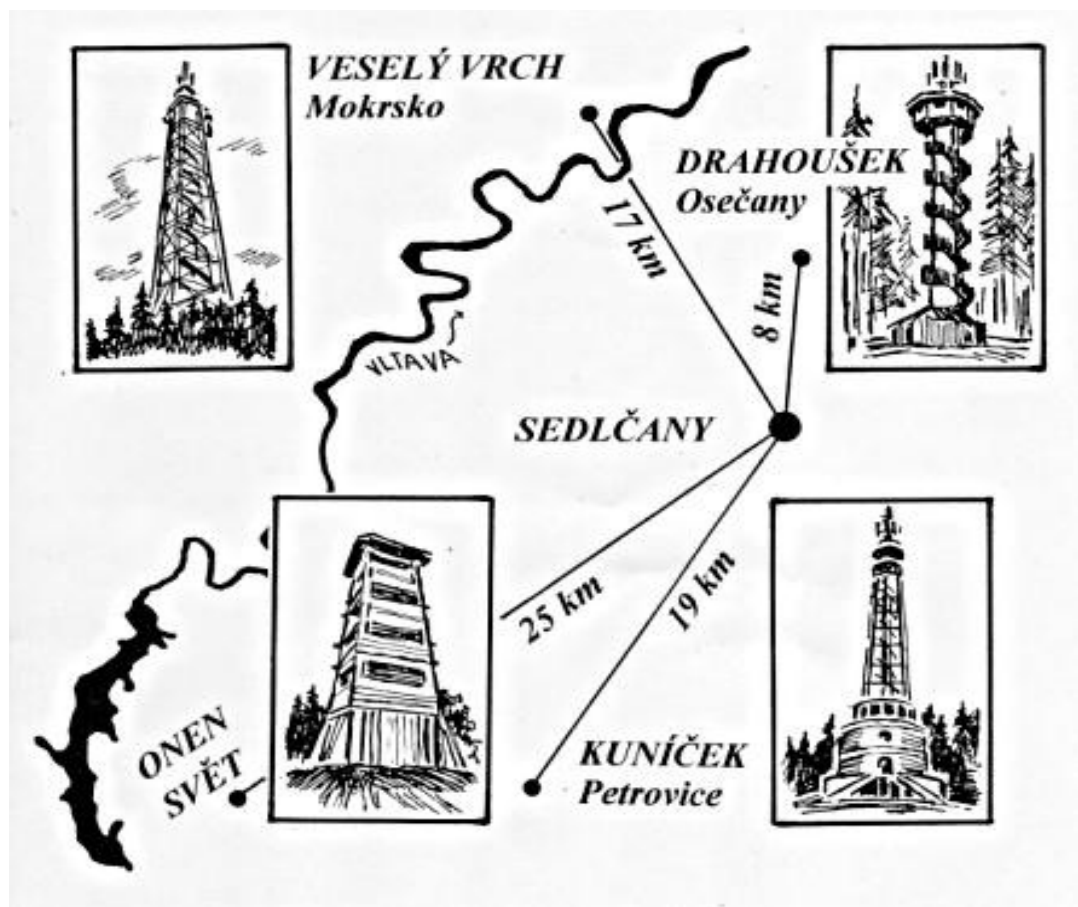
Drahoušek

Nalezneme u Osečan. Schody nás vyvedou dokola až do výšky 36 metrů, nejvyšší bod stožáru je 48 m. (Pikartová, 2006)

Kuníček

Nachází se u Petrovic. Věž s rozhlednou je atypická ocelová příhradová konstrukce. Věž vznikla jako sdružená investice operátorů mobilních sítí. Celková výška stavby je 60,2 m, první vyhlídková plošina je ve výšce 9,6 m, druhá vyhlídková plošina je ve výšce 36,6 m. (www.mu.sedlcany.cz)

Obr. 23: Rozhledny

Zdroj: www.mu.sedlcany.cz

Kostely

Kostel Nejsvětější trojice (obr. 24)

Nachází se v Dublovicích. Původně románský farní kostel, který byl postaven už v první nebo druhé třetině 12. století a z tohoto období zůstal zachován střed hlavní lodi. Dnešní podobou je krátké trojlodí se zakončeným presbytářem, sakristií na levé straně a předsíňkou na pravé straně. Do průčelí byla přistavěna a novogoticky upravena hranolová věž. Venku u kostela stojí sochy sv. Václava a sv. Jana Nepomuckého. (Toufar, 2003)

Obr. 24: Kostel Nejsvětější trojice

Zdroj: www.sedlcanskemnakole.cz

Kostel sv. Petra a Pavla (obr. 25)

Tvoří jednu z dominant petrovického náměstí. Původní stavba pochází ze 13. století, ale v roce 1721 byl kostel barokně přestavěn. Celý areál kostela ohraničuje zeď. Za současný velmi dobrý stav vděčí stavba rozsáhlým opravám, které proběhly v letech 1999 – 2000. (www.mu.sedlcany.cz)

Obr. 25: Kostel sv. Petra a Pavla

Zdroj: www.mu.sedlcany.cz

Kostel sv. Jana Křtitele (obr. 26)

Je nejvýznamnější stavbou v Počepicích. Je obklopen hřbitovem. Původně gotická stavba pochází z první poloviny 14. století. Až v roce 1790 byl kostel barokně přestavěn a rozšířen. Gotický sluh byl uchován v presbytáři, hlavní oltář je barokní. Z farářů působících ve zdejším kostele se nejvíce proslavil spisovatel Jan Křitel Roškot. Další pozoruhodnou stavbou v blízkosti kostela je fara z roku 1775. (Kolektiv, 2000)

Obr. 26: Kostel sv. Jana Křtitele

Zdroj: www.mu.sedlcany.cz

Kostel Nanebevzetí Panny Marie (obr. 27)

Nachází se v Obděnicích a tvoří díky svému umístění dominantu širokého okolí. Patří k nejstarším v regionu. Původní románská stavba pocházela z 12. století, ve 14. stol. byla přestavěna goticky. Roku 1593 získal Obděnice Jakub Krčín. V kostele má umístěnou náhrobní desku a údajně je zde i pohřbený. V 15. století byla vybudována u kostela kamenná tvrz, z níž se dochovaly pouze sklepy. (www.mu.sedlcany.cz)

Obr. 27: Kostel Nanebevzetí Panny Marie

Zdroj: www.mu.sedlcany.cz

Kostel sv. Martina (obr. 28)

Stojí v Sedlčanech. Je nejcennější památkou ve městě. Je v gotickém slohu a pochází ze 13. století. Na kostele můžeme vidět pseudogotickou přístavbu na severní straně, hranolovou věž sesduženými románskými okny. Má jehlancovou střechu s cimbuřím. V klenbě nad prestbytářem spatříme znak Rožmberků a města. Kostel byl původně opevněný vysokou hradbou a bránou s padacím mostem. (Veselý, 1998)

Obr. 28: Kostel sv. Martina

Zdroj: www.cs.wikipedia.org

4.5.2. Významné osobnosti Sedlčanska

Petr Codicillus z Tulechova (1533 – 1589)

Byl nejslavnějším sedlčanským rodákem. Narodil se v Sedlčanech. Své jméno (codicillus=knížka) a šlechtický predikát obdržel za svoji učenost. Byl profesorem řečtiny, matematiky a astronomie na Univerzitě Karlově a byl osmkrát rektorem. Napsal latinsko – česko – německý slovník, několik hvězdářských knih a nejvíce proslul tím, že vydával české kalendáře. (Habart, 1995)

Jindřich Fliegl (1865 – 1925)

Občan, který miloval sedlčanský kraj a jeho historii. Byl ideálním typem národního pracovníka. Narodil se v Sedlčanech. Chodil do obecné školy v Sedlčanech, poté studoval gymnazium a obchodní školu v Praze. V Sedlčanech založil vlastní obchod, který neměl dlouhé trvání. V roce 1894 začal vydávat v Sedlčanech svůj čtrnáctideník – Povltavské listy. Byl činný v Sokole. Chystal se vydat dějiny města Sedlčan, ale tuto práci nestačil dokončit. (Habart, 1995)

Čeněk Habart (1863 – 1927) (obr. 29)

Narodil se v Předbořicích na Milevsku. Studoval obecnou školu v Kovářově a učitelský ústav v Praze. Je nejnámějším autorem Sedlčanska. Je autorem knih „Sedlčansko, Sedlecko a Voticko“. Je vydavatel národních písniček zdejší krajiny. (Habart, 1995)

Obr. 29: Čeněk Habart

Zdroj: www.muzeum-sedlcany.cz

Jakub Krčín z Jelčan (1535 – 1604) (obr. 30)

Byl jedním z nejslavnějších českých rybníkářů. Jakub Krčín byl chudým zemanským synkem. Má za sebou nedokončená studia vodohospodářství na Karlově univerzitě. Po studiích působil na panství Viléma Trčky z Lípy. Roku 1561 vstoupil do služeb Rožmberků. Roku 1569 se stal regentem rožmberského panství. V těchto funkcích se zasloužil o hospodářský rozkvět rožmberského panství. (www.wikipedia.org/wiki/Jakub_Krčín_z_Jelčan)

Majitelem Sedlčan se stal roku 1580. Bezohledně prosazoval své záměry. Nehodlal trpět konkurenci vlastních poddaných, a tak jim zakázal vařit pivo. Vystavěl si tvrz v nedalekých Křepenicích, v Sedlčanech pak mlýn, pivovar a sádky na ryby. Údajně založil i největší rybník na Sedlčansku – Musík. (Kuthan, 2004)

Obr. 30: Jakub Krčín z Jelčan

Zdroj: www.mu.sedlcan.cz

Josef Václav Radecký z Radče (1766 – 1858) (obr. 31)

Jeden z nejproslulejších vojevůdců c.k. rakouské armády. Narodil se v Třebnicích u Sedlčan. Pocházel ze starobylého českého šlechtického rodu, ale jeho skutečnou vlastí nebyly Čechy, ale rakouské mocnářství. Byl vojákem z povolání, celých 72 let sloužil v rakouské armádě. Prosadil se mimořádným talentem a osobními kvalitami. Král vídeňských valčíků složil na jeho počest slavný a populární pochod „Radeckého marš“ (Doležal, Velfl, 1994)

Obr. 31: Josef Václav Radecký z Radče

Zdroj: www.google.cz

Josef Suk (1874 – 1935) (obr. 32)

Narodil se v Křečovicích, zde je i pohřben. Je to nejvýznamnější hudební skladatel. V jeho rodném domku je muzeum. Životu této význačné osobnosti je věnována pozornost i v Městském muzeu v Sedlčanech. Každoročně se na jaře koná festival Sukovy Sedlčany, který po řadě koncertů vrcholí slavnostní mší v křečovickém kostele, vždy za účasti vnuka slavného skladatele. (Kádnerová, 1987)

Obr. 32: Josef Suk

Zdroj: www.centralbohemia.cz

5. Multimediální výukový program

Multimediální výukové projekty jsou vypracované v programu Notebook Software 10 určený pro interaktivní tabuli. Jsou zpracovány na CD, který je součástí přílohy. Do přílohy na ukázkou je zařazeno 17 slidů z těchto projektů. V prvním projektu pod názvem „Naučná stezka Drbákov – Albertovy skály“ je průvodcem postavička chlapce Kvida. Podle plánu trasy putuje krajinou a zastavuje se na 11 stanovištích, které prostupují historií i současností tohoto kraje. Údaje jsou doplněny různými obrázky nebo fotografiemi. Neznámé výrazy jsou vysvětleny v barevně odlišeném pásu. V závěru jsou procvičovací úkoly k upevnění učiva a prověření znalostí. V druhém projektu nazvaném „Sedlčany“ Kvido provádí městem, které je významné a zajímavé svou historií i současností. Jednotlivé okruhy jsou zaměřeny na polohu a přírodní podmínky, historii a významné osobnosti kraje, zemědělství a průmysl a kulturu a sport. Údaje jsou obohaceny o obrázky, fotografie a hypertextové odkazy. Na konci je projekt ukončen hrami pro zábavu i poučení.

Ke každému projektu je vypracována metodická příručka pro učitele, která dává rady, nápady i náměty, jak s nimi pracovat. Každý ji může podle svého doplňovat, kombinovat nebo obměňovat. V metodických příručkách je navržen, před prací s interaktivní tabulí, výlet do probírané oblasti. Průběžně s prací s multimediálním projektem na interaktivní tabuli si každý sám vytváří portfolio, do kterého zařazuje informace, obrázky, zajímavosti k danému tématu.

V multimediálním výukovém programu jednotlivé projekty na sebe nenavazují. Mohou být zařazeny do výuky podle tématu, které učitel probírá. Tento program může být rozšířen o další projekty, které souvisí s poznáváním tohoto kraje. Kromě naučné stezky Drbákov – Albertovy skály a města Sedlčany se dají vytvořit obdobné projekty, ve kterých jsou zpracovány osobnosti kraje, rozhledny, chráněná místa, jiné naučné stezky, cyklotrasy, kulturní památky a další náměty, které obohatí výuku vlastivědy.

5.1. Metodická příručka pro učitele k vlastivědě pro 4. ročník ZŠ

Metodická příručka vede žáky k tomu, aby dovedli pozorovat věci a jevy, které je obklopují, učili se je pojmenovávat, popisovat, vyprávět o nich a orientovat se v okolním světě. Východiskem poznání je skutečné pozorování okolí, které navazuje na zkušenosti a poznatky dětí.

V metodické příručce jsou rady a náměty, jak pracovat s multimediálním projektem. Dají se různě kombinovat, doplňovat nebo vybírat z daných možností. Projekt je zpracovaný tak, aby byl pro žáky zajímavý, aby je aktivoval k činnosti a vhodnou formou jim předal nové poznatky. Je určen ke zpestření výuky vlastivědy, především pro školy v tomto regionu a pro ty, co se zajímají o krásná místa naší vlasti. Uvedené způsoby zpracování projektu a práce dětí jsou jednou z možností ztvárnění tohoto tématu. První částí projektu je celodenní výlet nebo vycházka do probíraného místa. Ve druhé části dochází ke sledování připraveného projektu na interaktivní tabuli. V metodické příručce je práce na interaktivní tabuli vyznačena modrým písmem. Současně dochází k vypracování portfolia, které poslouží k zobecňování poznatků, jejich utřídění, k rozvoji vyjadřovacích schopností a k osvojování nových pojmů. Je to krátkodobý projekt v rozmezí jedné hodiny týdně, uskutečněný v jednom měsíci.

Multimediální projekt je určen k obohacení učiva ve výuce vlastivědy ve vzdělávací oblasti „Člověk a jeho svět“, k tématickému okruhu „Místo, kde žijeme“, „Lidé a čas“ a „Rozmanitost přírody“. V tematickém okruhu „Místo, kde žijeme“ projekt vymezuje tyto očekávané výstupy: žák se řídí zásady bezpečného pohybu a pobytu v přírodě, rozlišuje mezi základními typy map a plány, vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a zprostředkovává ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z cest. V tematickém okruhu „Lidé a čas“ projekt vymezuje tyto očekávané výstupy: žák využívá informačních zdrojů pro pochopení minulosti, zdůvodňuje základní význam chráněných částí přírody a srovnává způsob života a práce předků v minulosti a současnosti. V tematickém okruhu „Rozmanitost přírody“ projekt vymezuje tyto očekávané výstupy: žák nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka, zkoumá základní společenstva ve vybraném regionu a hodnotí některé aktivity člověka v přírodě. Významnou a nedílnou součástí projektu jsou průřezová témata, která reprezentují aktuální problémy současného světa. V projektu je naplněna osobností a sociální výchova,

výchova demokratického občana a environmentální výchova. V projektu jsou rozvíjeny mezipředmětové vztahy k českému jazyku, přírodovědě, výtvarné výchově, hudební výchově, tělesné výchově a pracovním činnostem.

Hodnocení žáků probíhá během celého projektu. Na závěr žáci sami vyhodnotí výsledky své práce na projektu.

Metodická příručka k projektu

Naučnou stezkou Drbákov – Albertovy skály

První část projektu

Celodenní výlet po naučné stezce Drbákov – Albertovy skály.

Začátek: 1,5 km severně od obce Nalžovické Podhájí - žlutá značka

Konec: Přední Hluboká na modré turistické značce

Délka: 7,3 km

Počet zastávek: 11

Náročnost: středně těžký terén

Čas: 3 – 5 hod

Značení: okružní značení, informační panely

Vhodné období: duben – květen

Cíl: žáci přímým pozorováním získávají nové poznatky a zážitky, zajímají se o dění v přírodě a shromažďují materiál pro další práci ve třídě

Příprava učitele: znalost prostředí výletu, promyšlení organizace výletu

Příprava žáků: vzbuzení zájmu, oznámení cíle, pomůcky, seznámení s úkoly a činnostmi, vhodné oblečení a obutí

Provedení výletu: rozvržení času, zajištění bezpečnosti žáků

Využití výletu: multimediální projekt na interaktivní tabuli

Druhá část projektu

Multimediální projekt na interaktivní tabuli.

Vytvoření vlastních portfólií žáků.

Název:

Učitel (U): **spustí projekt na interaktivní tabuli, klikne na průvodce Kvida, který se dětem představí**, vyhodnotí celodenní výlet

Žáci (Ž): založí portfólio - název projektu, datum zahájení, doplnění obrázkem (co mě nejvíce zaujalo na výletě)

Mapa:

U: **klikne na Kvida**, na turistické mapě připomene značení (chráněná oblast, vrcholy, turistické cesty, ...) a pravý a levý břeh řeky

Ž: **vyznačují barevným fixem na interaktivní tabuli značení na turistické mapě**, zakreslují značení do okopírované turistické mapy, říkají, co se nachází na pravém nebo na levém břehu řeky

Plánek naší trasy:

U: objasní zjednodušení části mapy, ukáže náskres cesty a vysvětlí význam plánu (**kliknutím na číslo, otevře jednotlivá zastavení**)

Ž: nakreslí plánek s jednotlivými zastaveními a nejdůležitějšími orientačními body

1. U Křížku:

U: pohovoří o národní přírodní rezervaci a jak se v ní chovat, připomene národní parky v ČR, **klikne na Kvida, který ho doplní (značení chráněného území) a klikne na značku, která se zvětší**

Ž: nakreslí, co nesmíme dělat v chráněné oblasti (výstava prací, později založí do portfólia)

2. Hřebínek:

U: připomene druhy lesů, **Kvido pojmenuje kliknutím na tečku strom a kliknutím na název stromu se odkryjí obrázky**, řekne o něm základní informace

Ž: vytvoří plakáty stromů (obrázek, základní informace, přírodnina, ...)

3. Pod Drbákovem:

U: seznámí s tisem červeným, **klikne na Kvida, který řekne podrobnější informace**

Ž: zapíše poznámky o tom, co je zaujalo

4. Tisová:

U: **otevře na mapě toto zastavení**

Ž: samostatně přečtou údaje na interaktivní tabuli

U: **klikne na Kvida, pak klikne na text o Slapské přehradě a spustí se video „Zatopené osudy“**

Ž: povídají s učitelem o obsahu zastavení, stručně zapíše do portfolia

5. Bílá skála:

U: připraví ukázky různých hornin a nerostů, zopakuje druhy půd

Ž: pro upevnění znalostí přiřazují horniny a nerosty ke správným názvům

6. Holejšov:

U: připomene odlišnosti ptáků a savců, **klikne na Kvida**

Ž: mají poznat živočicha podle jeho hlasu

U: **postupně odklikává jednotlivé obrázky zvířat s hlasy** a k nim řekne doplňující informace

Ž: namalují obrázek zvoleného živočicha, zapíše základní údaje (založí do portfolia) a ve dvojicích zkouší podle sluchu rozpoznat hlas zvířete

7. Mokrý splaz:

U: pohovoří o rostlinách, které lze spatřit na stezce, **klikne na název, klikne na květinu a ukáže se jak vypadá v přírodě**

Ž: procvičují hrou:

- * řeší přesmyčku, ve které je schovaný název rostliny
- * jeden popisuje rostlinu, ostatní hádají její název
- * jeden skrývá obrázek, ostatní otázkami hádají název rostliny
(odpověď: ano –ne)

8. Výstřeší:

U: naváže na poznatky z výletu o těžbě zlata

Ž: přečtou informace z tohoto zastavení

U: **klikne na Kvida, klikne na zlatokopa a začne hrát píseň Zlatokop Tom (Maxim Turbulenc)**

Ž: dostanou připravený text a společně si ji zazpívají

9. Nad Častoboří:

U: **otevře odpočinkové zastavení** a přečte informace na interaktivní tabuli

Ž: nakreslí obrázek, jak by se rekreovali na Častoboří (založí do portfolia)

10. Albertova skála:

U: zeptá se žáků, co vidí na fotografii

Ž: odpovídají podle svých znalostí nebo vyhledávají odpovědi v textu

U: pohovoří o ochraně životního prostředí

Ž: vymyslí heslo na transparent pro ochránce přírody

11. Vyhlídka na Sedlčansko:

U: připomene, která zajímavá místa lze ze zastavení spatřit

Ž: na základě shromážděného materiálu připraví ve skupině referát o místě, které je možné z vyhlídky vidět

Rozloučení:

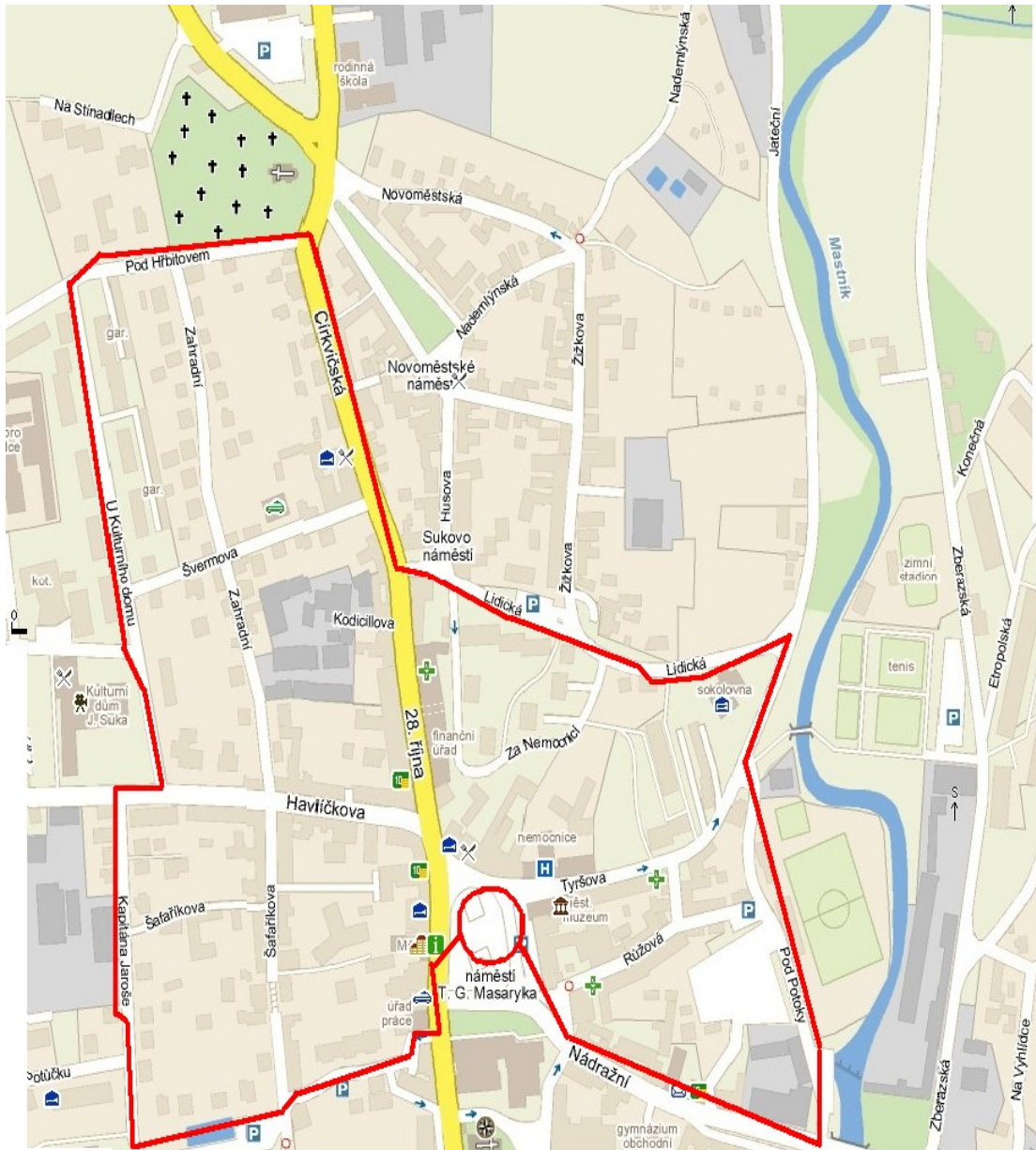
U: **klikne na Kvida a na kytičku na batohu, kde je ukryto opakování pro žáky formou různých her (přiřazování, puzzle, doplňování, kvíz, odkrývání obrázku,...)**

Metodická příručka k projektu

Město Sedlčany

Plánek trasy městem Sedlčany

Zdroj: www.mapy.cz

První část projektu

Vycházka po městě Sedlčany

Začátek: náměstí T. G. Masaryka

Konec: náměstí T. G. Masaryka

Čas: 2 – 3 hod

Vhodné období: kromě zimních měsíců

Trasa: okružní cesta kolem náměstí, Nádražní ulicí směrem k potoku Mastník, podél něho ke sportovním hřištím, dále Lidickou ulicí k Sukovu náměstí, Církvičskou ulicí směrem ke hřbitovu, ulicí Pod hřbitovem ke Kulturnímu domu Josefa Suka, ulicí kpt. Jaroše ke knihovně a ulicí Na potůčku k náměstí

Cíl: žáci přímým pozorováním získávají nové poznatky a zážitky, zajímají se o dění ve městě a shromažďují materiál pro další práci ve třídě

Příprava učitele: znalost prostředí vycházky, promyšlení organizace vycházky

Příprava žáků: vzbuzení zájmu, oznámení cíle, pomůcky, seznámení s úkoly a činnostmi, vhodné oblečení a obutí

Provedení výletu: rozvržení času, zajištění bezpečnosti žáků

Využití výletu: multimediální projekt na interaktivní tabuli

Druhá část projektu

Multimediální projekt na interaktivní tabuli.

Vytvoření vlastních portfolií žáků.

Název:

Učitel (U): **spustí projekt na interaktivní tabuli, klikne na průvodce Kvida, který se dětem představí**, vyhodnotí vycházku

Žáci (Ž): založí portfolio - název projektu, datum zahájení

Plánek města:

U: seznámí žáky s plánkem města

Ž: **ukazují a zaznamenávají důležitá místa z jednotlivých slidů**

Znak města:

U: seznámí žáky se znakem města a s okruhy, kterými se budou zabývat

Ž: doplní úvodní list do portfolio kresbou městského znaku

U: **kliknutím na název se uvedené téma otevře**

Poloha města:

U: nechá žáky potichu přečíst poznatky o poloze a přírodních podmínkách, zjišťuje, co si zapamatovali a jak rozumí přečtenému textu, **klikne na Kvida**

Ž: na nástěnné mapě vyhledávají obdobné příklady z polohy a přírodních podmínek, obkreslí mapu ČR a vyznačí důležité údaje

Historie:

U: pohovoří o historii města, o erbech známých rodů, seznámí žáky s důležitými roky a událostmi, které se staly, ukáže staré obrázky města, **klikne na Kvida**

Ž: stručně zapíše údaje z historie, na obrázcích porovnávají minulost a současnost

U: seznámí žáky s významnými osobnostmi Sedlčan, **uvede 3 nejznámější jména z projektu a klikne na ně**

Ž: zapíše stručné informace o jedné osobnosti a založí do portfolio

Kultura:

U: připomene, jaké kulturní památky a zařízení při vycházce viděli a jaký je jejich význam, uvede spolky, které se ve městě nachází, **klikne na fotografii muzea, otevře se internetová stránka s virtuální prohlídkou ve 3D, klikne na Kvida**

Ž: **vyznačí na mapě kulturní zařízení**, ve skupinách předvedou scénky s názvy „V divadle“, „V knihovně“ a „V muzeu“

Práce:

U: **klikne na název firmy** a seznámí žáky s neznámějšími průmyslovými podniky, připomene zemědělskou výrobu,

Ž: **na mapě vyznačí místa firem**, nakreslí logo firmy, přinesou výrobky na ukázkou

Sport:

Ž: uvedou sportovní zařízení z vycházky, **ukážou na mapě**, pohovoří o sportovní činnosti, **klikne na Kvida, klikne na text o Sedlčanské kotlině a spustí video o závodu automobilů**

U: připomene další sportovní kroužky a objasní jejich činnost

Ž: vytvoří karty s oblíbeným sportem a založí do portfolia

Rozloučení:

U: **klikne na Kvida a na kytičku na triku, kde je ukryto opakování pro žáky formou různých her (přesmyčky, sestavování odpovědi z písmen, kviz, odkrývání obrázku, vybírání správné možnosti ...)**

6. Závěr

Hlavním cílem diplomové práce bylo vytvoření multimediálního výukového programu, sloužící pro výuku tématu místního regionu ve vlastivědě na 1. stupni ZŠ. Jedná se o území Sedlčanska. V práci byla nejdříve zpracována kompletní vlastivědná charakteristika této oblasti. Byla zaměřena na vymezení a polohu řešeného území, jeho fyzicko – geografickou a socio – geografickou složku, na historický vývoj a vlastivědné zajímavosti. Na ni navazuje praktické zpracování některých témat. Vybrala jsem si naučnou stezku Drbákov – Albertovy skály a město Sedlčany. Obě témata byla vytvořena v multimediálním programu s použitím na interaktivní tabuli. Tyto dva projekty mohou být doplňovány dalšími okruhy, které rozšíří a doplní poznatky o tomto kraji. V práci byly splněny požadavky Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání.

Myslím si, že jsem stanovené cíle své diplomové práce splnila a vytvořila tak první projekty o Sedlčansku, které obohatí výuku vlastivědy na 1. stupni ZŠ. Základním předpokladem využití projektů je interaktivní tabule, která se stává v dnešní době velice oblíbenou učební pomůckou. Ten, kdo bude s těmito projekty pracovat, bude muset v budoucnosti některé údaje aktualizovat.

Věřím, že zpracované materiály využijí nejen já při své učitelské praxi, ale i ostatní učitelé, kteří vyučují vlastivědu a ti, kteří se zajímají o krásná místa naší vlasti.

7. Seznam literatury a pramenů

- Burton, G. – Jiráček, J.:** Úvod do studia médií. Praha: Barrister& Principal, 2001. 392 s.
- Danielovská, V. – Tupý, K.:** Vlastivěda pro 4. ročník základní školy. Praha: Fortuna, 1993. 110 s.
- Doležal, D. – Velf, J.:** Toulky Příbramskem. Příbram: Okresní úřad Příbram, 1994. 63. s.
- Habart, Č.:** Sedlčansko, Sedlecko a Voticko. Díl 1. Praha: Pražská edice, 1995. 447 s.
- Habart, Č.:** Sedlčansko, Sedlecko a Voticko. Díl 2. Praha: Pražská edice, 1995. 520 s.
- Habart, Č.:** Sedlčansko, Sedlecko a Voticko. Díl 3. Praha: Pražská edice, 1995. 266 s.
- Chalupa, P. a kol.:** Vlastivěda – Naše vlast. Praha: Alter, 1996. 39 s.
- Chalupa, P. a kol.:** Putování po České republice. Praha: Alter, 1996. 63 s.
- Jiráček, J. – Köpplová, B.:** Masová média. Praha: Portál, 2009. 413 s.
- Jiráček, J. – Köpplová, B.:** Média a společnost. Praha: Portál, 2003. 207 s.
- Kádnerová, J.:** Osobnosti Středočeského kraje. Praha: Středočeské krajské kulturní středisko, 1987. 191 s.
- Kolektiv autorů:** Sdružení obcí Sedlčanska. Sedlčany: Sdružení obcí Sedlčanska, 2000. 35 s.
- Kolektiv autorů:** Středočeský kraj životní prostředí. Praha: Středočeský kraj, 2007. 253 s.
- Kolektiv autorů:** Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. Praha: Tauris, 2007. 218 s.
- Kratochvíl, A. a kol.:** Sedlčansko. Sedlčany: Automotoklub Svazarmu, 1967. 31 s.
- Ludvík, M. a kol.:** Střední Povltaví. Praha: Olympia, 1984. 313 s.
- Maliček, J. – Hroch, D.:** Vlastivědný sborník středního Povltaví. Sedlčany: Městské muzeum Sedlčany, 2008. 249 s.
- Maliček, J. a kol.:** Přírodní zajímavosti Sedlčanska. Pelhřimov: Nová tiskárna Pelhřimov, 2007. 103 s.
- Matušková, A.:** Cvičení z didaktiky vlastivědy. Plzeň: Vydavatelství Západočeské univerzity, 198. 93 s.

- Mac Quail, D.:** Úvod do teorie masové komunikace. Praha: Portál, 1999. 447 s.
- Mištera, L. a kol.:** Geografie krajů ČSSR. Praha: SPN, 1984. 340 s.
- Páv, J.:** Sedlčany. Sedlčany: Studio 3P, 1994. nestr.
- Páv, J. – Kuthan, J.:** 100 let sedlčanské radnice. Sedlčany: Studio 3P, 2003. 24 s.
- Pikartová, T.:** Toulavé boty krajinou srdce: Naše Brdy. Příbram: Knihovna Jana Drdy Příbram, 2006. 89 s.
- Riedl, M.:** Střední Povltaví. Praha: Sportovní a turistické nakladatelství, 1964. 282 s.
- Smolíková, K.:** Ovladač je můj! aneb jak na média. Praha: Albatros, 2006. 110 s.
- Toufar, P.:** Záhadné Sedlčansko. Benešov: Start, 2003. 269 s.
- Tywoniak, J.:** Sedlčanský sborník. Příbram: Okresní archiv, 1971. 207 s.
- Veselý, F. a kol.:** Průvodce Sedlčany, Sedlčanskem a naučnou stezkou Drbákov – Albertovy skály. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 1998. 61 s.

Internetové stránky:

- <http://www.sedlcansko.cz>
- <http://www.mu.sedlcany.cz>
- <http://www.muzeum-sedlcany.cz>
- <http://www.czso.cz>
- <http://www.risy.cz>
- <http://www2.smarttech.com/kbdoc/94165>
- <http://www.google.cz>
- <http://www.ceskatelevize.cz>
- <http://www.mapy.cz>
- <http://www.sedlcanskemnakole.cz>

8. Přílohy

Slide č. 1

Naučná stezka Drbákov - Albertovy skály

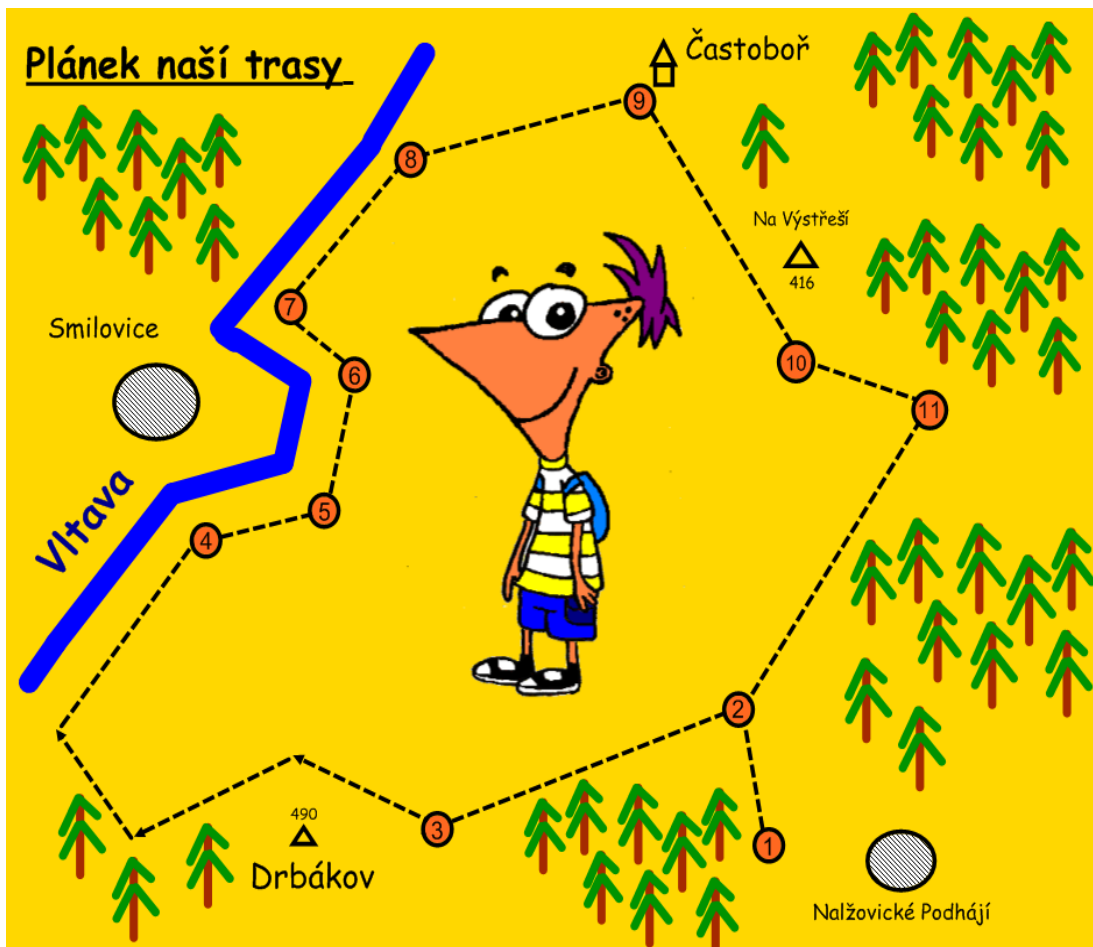
The slide features a bright orange background. At the top, the title 'Naučná stezka Drbákov - Albertovy skály' is written in large, bold, black sans-serif font. Below the title, on the left, is a cartoon character named Drbáček, a tall, thin, orange creature with a large, pointed nose, wide eyes, and a purple tuft of hair. He is wearing a yellow and white striped shirt, blue shorts, and black and white shoes. On the right side of the slide is a rectangular photograph showing a wide river flowing through a valley. The banks are covered in green and autumn-colored trees, and the sky is blue with scattered white clouds.

Slide č. 2

Nedaleko leží obec Nařžovické Podhájí.
Původně se toto území jmenovalo Drbákovské tisv, protože zde rostlo velké množství tisů červeného.
Později se tato rezervace rozšířila o sousední Albertovy skály.

Slide č. 3

4. Tisová

Tady se seznámíme s řekou Vltavou.

Dříve se tu lidé zabývali voroplavbou.

Počátky voroplavby začínají od doby vzniku Českého státu.

Plavci svazovali klády do vorů a posílali je po vltavském proudu. Plavení dřeva bylo výhodné.

Voroplavba zde skončila výstavbou Slapské přehrady.

Vltava
je nejdelší řekou ČR.
Pramení na Šumavě.

Voroplavba
je způsob
dopravování dřeva
plavením po vodním
toku.

Slapská přehrada
je přehradní nádrž
vybudovaná na řece
Vltavě.

Její součástí je
vodní
elektrárna.
Chrání proti
povodním.

6. Holejšov

Cestou můžeme slyšet hlasy ptáků
a vidět různé druhy lesní zvěře.

káně lesní

sýkora koňadra

hýl obecný

pěnkava obecná

sojka obecná

brhlík lesní

střízlík obecný

datel černý

strakapoud velký

liška obecná

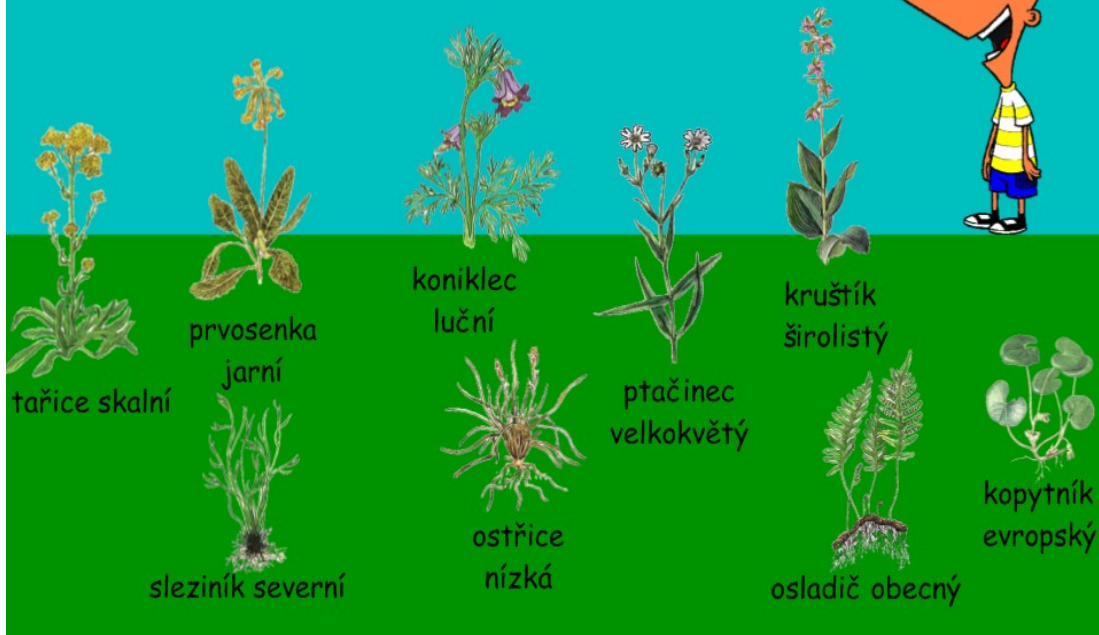

prase divoké

7. Mokrý splaz

Nacházíme se uprostřed Albertových skal.

Najdeme zde rostliny, z nichž některé patří mezi chráněné druhy.

10. Albertova skála

Považuje se za nejkrásnější místo naučné stezky.

Z vyhlídky uvidíme smilovický poloostrov, vytvořený vltavským meandrem.

Vzniklo zde rozsáhlé rekreační středisko.

Zvýšený rekreační ruch narušuje řád chráněného území.

Ochránci přírody pravidelně čistí území rezervace od odpadků.

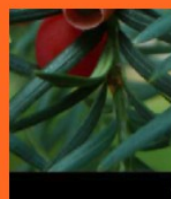
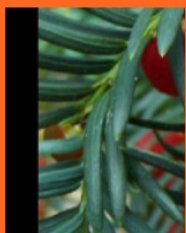
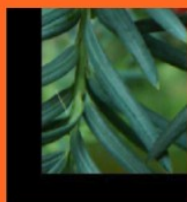
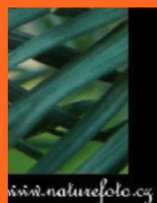
Smilovice
je malá vesnice,
která leží
na levém
břehu řeky
Vltavy.

Meandr
je zákrut řeky.

Ekologie
se zabývá ochranou
životního prostředí.

Slide č.8

❁ Slož puzzle.

Řešení

Slide č. 9

 Vyber správnou možnost.

Edit **?**

Q.1

Zkratka NPR znamená

<p>A Národní přírodní rezervace</p>	<p>C Návnada pro rybáře</p>
<p>B Netradiční ptačí rezervace</p>	<p>D Národní přírodní reliéf</p>

Slide č. 10

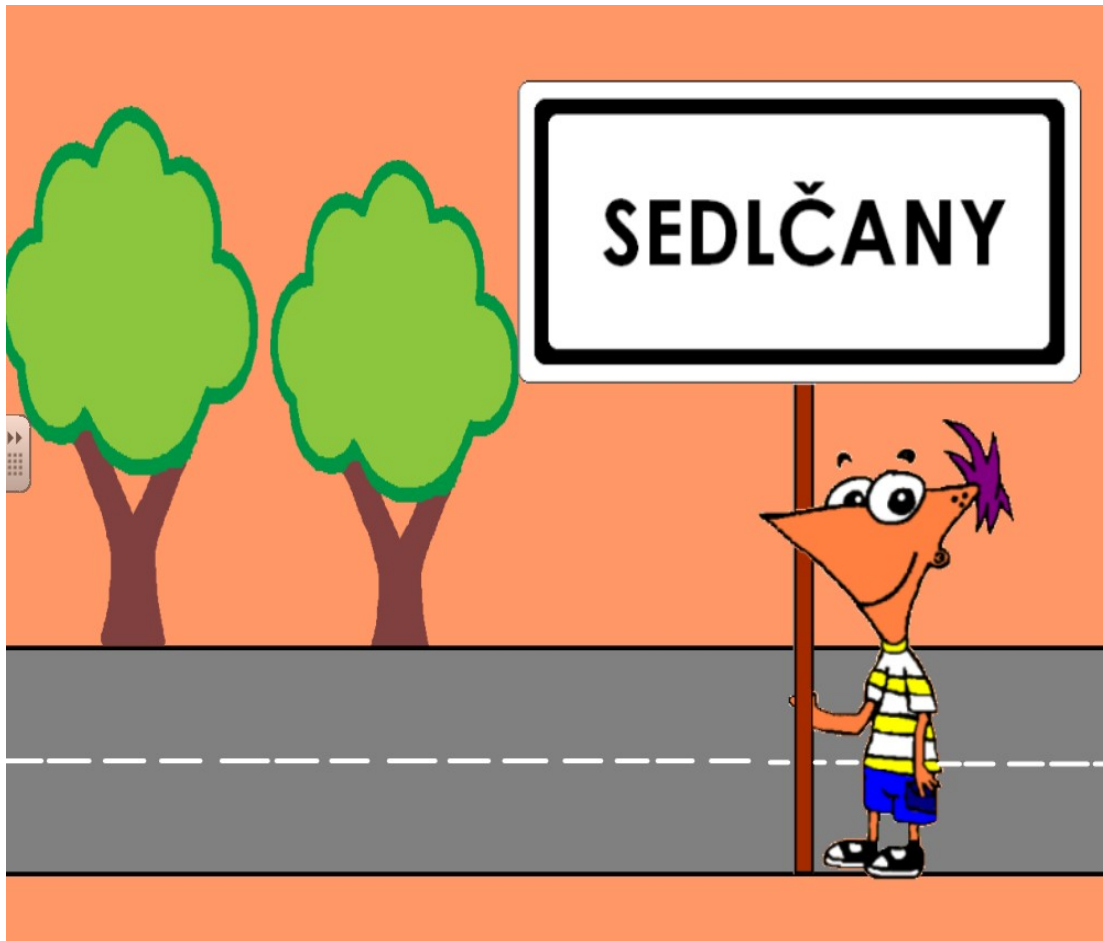
 Přiřad'.

Edit **Check** **Reset** **Solve** **?**

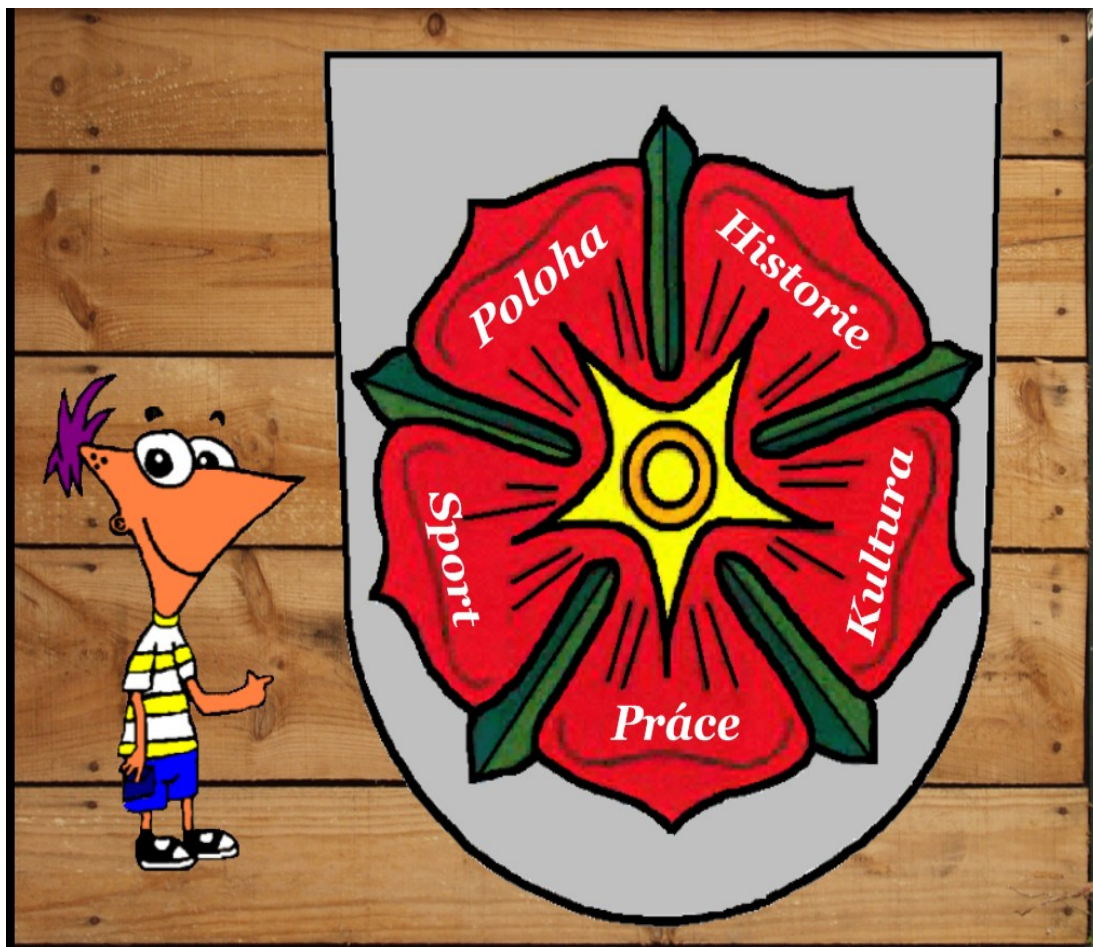

Tařice skalní **Kopytník e ...** **Koniklec l ...** **Sleziník s ...** **Prvosenka ...**

Slide č. 11

Slide č. 12

Poloha města

Sedlčany jsou centrem regionu Středního Povltaví.

*Nachází se 60 km jižně od Prahy,
v okrese Příbram ve Středočeském kraji.*

Leží v nadmořské výšce 321 m.

Přírodní podmínky

Podnebí - mírně teplé a vlhké

Vodstvo - soutok potoka Mastník a Sedleckého potoka

Půdy - hnědozem

**Nadmořská
výška**

*je vzdálenost
určitého
místa
na zemi
k hladině
moře*

Soutok

*je místo, kde
se setkávají
dva vodní
toky.*

Kultura

Kulturní dům Josefa Suka

*Najdeme tu
divadelní a koncertní sál
a kino.*

Městské muzeum

*Vystavuje zajímavé expozice
od dob osídlení našeho území Kelty
až po události druhé světové války.*

Městská knihovna

*Pořádá besedy a výstavy
a ukazuje výtvarné práce mladých umělců.*

*Největšími hudebními festivaly jsou Sukovy Sedlčany
a „Městské slavnosti Rosa“.*

Sport

Sportovní vyžití:

Ze sportovních akcí je nejvýznamnější

MS v kvadriatlonu

a rallyecross na Sedlčanské kotlině.

Kvadriatlon

je vytrvalostní závod v plavání, sjezdu řeky, jízdě na kole a běhu.

Slide č. 16

Edit

Reset

74

?

b J k n r a u K č í

nejslavnější rybníkář

Clue

Slide č. 17

The image shows a digital word game interface. At the top left is an "Edit" button. At the top right is a question mark icon. Below these is a score display: "Goals 5" and "2 Misses". To the left of the letter bank is a soccer goal. The letter bank consists of the following letters: b, c, d, e, f, g; h, i, j, k, m, n; q, r, u; v, w, x, y. Below the letter bank is a word puzzle: "p a p í _ _ _ s _ ý _ z á _ o". At the bottom left is a "Sound" checkbox with a checkmark. At the bottom center are three buttons: "Reset", "Buy a letter", and "Clue".